

LUKU VI JATKOTUTKINNOT

Yleismääräykset

Yleistä jatkotutkinnoista

Oikeustieteellisiä jatkotutkintoja ovat oikeustieteen lisensiaatin tutkinto ja oikeustieteen tohtorin tutkinto. Tohtorin tutkinto on ensisijainen tutkijanuralle aikoville, ja siinä painotetaan teoreettis-metodologisen opetuksen osuutta. Lisensiaatin tutkinnon tavoitteena on lisätä suorittajansa tieteellistä asiantuntemusta käytännön lakimiehen tehtävissä tai olla välivaiheena tohtorintutkintoa suoritettaessa. Lisensiaatin tutkinnon ohjeellinen suoritus aika on kaksi vuotta ja tohtorin tutkinnon vastaavasti neljä vuotta.

Jatkotutkinnon suoritusoikeus

Helsingin yliopistossa oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneella on oikeus ilmoittautua tiedekunnan jatkokoulutusohjelmaan oikeustieteen lisensiaatin tutkintoa suorittavaksi opiskelijaksi edellyttäen, että hän esittää hyväksyttävän opinto- ja tutkimussuunnitelman. Muussa kotimaisessa yliopistossa oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneen on haettava oikeutta harjoittaa jatko-opintoja Helsingin oikeustieteellisessä tiedekunnassa. Hakemus on vapaamuotoinen ja siihen liitetään kopio oikeustieteen kandidaatin tutkintotodistuksesta. Oikeuden saatuaan opiskelija ilmoittautuu lisensiaatin tutkintoa suorittavaksi opiskelijaksi.

Oikeustieteen tohtorin tutkinnon suoritusoikeus myönnetään hakemuksesta oikeustieteen lisensiaatille ja oikeustieteen kandidaatille, jos hänellä katsotaan olevan riittävät valmiudet tutkinnon suorittamiseen ja hän esittää hyväksyttävän opinto- ja väitöskirjasuunnitelman.

Oikeustieteen kandidaatin tutkintoon verrattavan ulkomaisen oikeustieteellisen tut-

kinnon suorittaneelle voidaan hakemuksesta myöntää oikeus suorittaa oikeustieteen lisensiaatin tai oikeustieteen tohtorin tutkinto. Tällaisen hakijan on esitettävä selvitys siitä, että ulkomainen tutkinto antaa hänelle riittävät valmiudet oikeustieteelliseen jatkokoulutukseen ja että hänen kielitaitonsa on riittävä tiedekunnassa annettavaan jatkokoulutukseen osallistumiseen. Vieraskielisten hakijoiden edellytetään yleisen käytännön mukaisesti esittävän selvityksensä sellaisessa vakioidussa muodossa, joka ilmenee tarkemmin englanninkielellä laadituista ohjeista. Edellytyksenä on lisäksi, että tiedekunta voi osoittaa hakijalle työnohjaajan, joka puoltaa hakemusta ja suostuu työnohjaajaksi. Hakemuksesta voidaan pyytää myös laitoksen esimiehen lausunto.

Muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneelle voidaan perustellusta hakemuksesta myöntää oikeus suorittaa filosofian tohtorin tutkinto, mikäli tiedekunta katsoo hänellä olevan riittävät valmiudet oikeustieteelliseen jatkokoulutukseen hänen ilmoittamallaan oikeuden alalla. Edellytyksenä on lisäksi, että tiedekunta voi osoittaa hakijalle työnohjaajan, joka hyväksyy hakemuksen ja suostuu työnohjaajaksi. Hakemuksesta voidaan pyytää laitoksen esimiehen lausunto. Filosofian tohtorin tutkinnon suorittamisesta on säännökset kanslerin 14.1.1997 antamassa filosofian tohtorin tutkinnon johdosäännössä.

Kun arvioidaan hakijan valmiuksien riittävyyttä jatkotutkinnon suorittamiseen, otetaan huomioon muun muassa hakijan tutkintosuorituksissaan osoittama opintomenestys, erityisesti tutkintoon kuuluneen kirjal-

lisen lopputyön ansiot ja arvosana, mahdolliset julkaisut sekä muu tieteellinen toiminta.

Kun arvioidaan muun kuin oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneen hakijan valmiuksien riittävyttä filosofian tohtorin tutkinnon suorittamiseen oikeustieteellisessä tiedekunnassa, otetaan vastaavasti huomioon muun muassa hakijan oikeustieteellisissä aineissa harjoittamat opinnot, niiden vaativuus sekä niissä osoitettu opintomenestys, erityisesti tutkintoon kuuluneen kirjallisen lopputyön aihe, metodi, ansiot ja arvosana samoin kuin mahdollinen oikeustieteellinen tuotanto ja käytännön kokemus oikeustieteen tuntemusta edellyttävistä työtehtävistä. Lisäksi otetaan huomioon ne erityiset seikat, jotka puoltavat tutkinnon suorittamista nimenomaan oikeustieteellisessä tiedekunnassa.

Lisensiaatin tutkintoa opiskelevaksi ilmoittautuminen/hakeminen

Oikeustieteen lisensiaatin tutkintoa suoritavaksi opiskelijaksi ilmoittaudutaan tiedekunnan kansliasta tai kotisivuilta saatavalla lomakkeella. Ennen ilmoittautumista opiskelijan on neuvoteltava työnohjaajaksi ehdotetun tai pääaineen muun opettajan kanssa jatko-opinnoistaan sekä esitettävä hänelle alustava opinto- ja tutkimussuunnitelmasa. Ilmoittautumiseen on liitettävä hyväksyttävä opinto- ja tutkimussuunnitelma. Opettaja tekee opiskelijan ilmoittautumislomakkeeseen merkinnän siitä, puoltaako hän opinto- ja tutkimussuunnitelman hyväksymistä, sekä mahdollisesta suostumuksestaan työnohjaajan tehtävään.

Oikeustieteen kandidaatin tutkintoon verrattavan ulkomaisen oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneen on liitettävä hakemukseen selvitys ulkomaisesta tutkinnostaan ja kielitaidostaan (ks.edellä). Pääaineen opettaja ottaa lausunnossaan kantaa ulkomaisen tutkinnon antamien valmiuksien ja hakijan kie-

litaidon riittävyteen. Ulkomaisen tutkinnon suorittaneen jatko-opiskelijan hakemus käsitellään valmistelevasti jatkokoulutustoimikunnassa.

Tiedekunta vahvistaa ilmoittautuneen henkilön lisensiaatin tutkintoa suorittavaksi jatko-opiskelijaksi sekä määrää hänelle työnohjaajan. Samalla vahvistetaan opiskelijan pääaine ja tutkimusaihe.

Tohtorin tutkinnon suoritusoikeus

Oikeustieteen tohtorin tutkinnon suoritusoikeus myönnetään tiedekunnalle tehdystä hakemuksesta. Hakemuslomakkeen voi tulostaa tiedekunnan kotisivuilta tai noutaa kansliasta. Hakemus tulee jättää 30.9. tai 31.1. mennessä. Hakemukset käsitellään valmistelevasti tiedekunnan jatkokoulutustoimikunnassa.

Ennen hakemuksen jättämistä hakija neuvottelee työnohjaajaksi ehdotetun tai pääaineen muun opettajan kanssa ja esittää hänelle alustavan opinto- ja tutkimussuunnitelmasa. Neuvottelun perusteella opiskelija tarvittaessa täydentää niitä. Jatko-opiskelijan tulee liittää hakemukseensa selvitys riittävästä valmiuksistaan suorittaa tohtorin tutkinto. Opettaja liittää hakemukseen lausuntonsa, jossa hän muun muassa ottaa kantaa hakijan valmiuksien riittävyteen, opinto- ja tutkimussuunnitelman hyväksyttävyyteen sekä lausuu suostumuksestaan työnohjaajan tehtävään.

Oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suorittaneen hakijan valmiuksien riittävyden arviointi perustetaan hänen lisensiaatintyönsä ansioihin ja siitä saatuun arvosanaan. Harkittaessa oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneen hakijan valmiuksia suorittaa tohtorin tutkinto suoraan otetaan huomioon muun muassa tutkintosuorituksissa osoitettu opintomenestys, erityisesti kirjallisen lopputyön ansiot ja arvosana, tutkimussuunnitelman laatu ja mahdolliset julkaisut sekä muu tieteellinen toiminta.

Tiedekunta määrää tohtoriopiskelijalle työnohjaajan. Työnohjaajia voidaan määrätä kaksi, jos tähän on aihetta. Toinen työnohjaaja voi olla myös tiedekunnan ulkopuolelta. Samalla vahvistetaan opiskelijan pääaine ja tutkimusaihe.

Opiskeluoikeuden epäävä päätös on perusteltava. Jos työnohjaaja on antanut epäävän lausunnon tohtoritutkinnon suoritusoikeutta koskevaan hakemukseen, hänen tulee keskustella opiskelijan kanssa mahdollisuudesta suorittaa lisensiaatin tutkinto ennen kuin asia toimitetaan tiedekunnan ratkaistavaksi.

Yliopiston opiskelijarekisteriyksikköön ilmoittautuminen

Kun opiskelija on hyväksytty suorittamaan tiedekunnassa jatko-opintoja, hän ilmoittautuu yliopiston opiskelijarekisteriyksikköön (eli neuvontatoimistoon) läsnäolevaksi opiskelijaksi. Jatko-opiskelijoiden osalta yliopilaskunnan jäsenmaksun maksaminen on vapaaehtoista. Jatko-opiskelijan tulee koko jatko-opintojensa ajan ilmoittautua vuosittain läsnä- tai poissaolevaksi opiskelijaksi. Lukuvuosi-ilmoittautumisen määräajat eivät koske ensimmäistä kertaa läsnäolevaksi ilmoittautuvaa.

Opinto- ja tutkimussuunnitelma sekä työnohjaus

Opinto- ja tutkimussuunnitelma voidaan laatia yhdeksi asiakirjaksi. Opintosuunnitelmasta tulee käydä ilmi tutkintoon sisältyvien opintojen suoritusjärjestys ja suunniteltu aikataulu sekä arvio valmistumisajankohdasta. Tutkimussuunnitelmassa esitellään tutkimuksen aihe ja tutkimustehtävä sekä tutkimuksen pääasialliset menetelmät ja siinä käytettävät aineistot. Lisensiaattityön tutkimussuunnitelman tulisi olla laajuudeltaan noin 3-5 sivua. Vastaavasti väitöskirjahanketta varten laaditun tutkimussuunnitelman ohjeellinen laajuus on 10-15 sivua. Väitöskirjan tut-

kimussuunnitelman tulisi osoittaa alustava perehtyneisyys tutkimusaiheeseen. Siinä tulisi mainita vähintäänkin keskeinen lähdekirjallisuus.

Työnohjauksella on jatko-opinnoissa keskeinen merkitys. Työnohjaaja ohjaa ensinnäkin tieteellisen tutkimuksen tekemistä. Lisäksi hän ohjaa ja opastaa jatko-opinnoissa laajemminkin. Jatkotutkintoa suorittavan työnohjaajaksi voidaan määrätä professori, mikäli hän on suorittanut tohtorin tutkinnon tai tohtorin arvoon oikeuttavat opinnot, taikka dosentti.

Jatko-opiskelijan ja työnohjaajan yhteisenä työvälineenä käytetään opintojen alussa laadittavaa opinto- ja tutkimussuunnitelmaa, jota ohjausprosessin aikana tarkistetaan tarpeen vaatiessa. Työnohjaajan ja jatko-opiskelijan suositellaan pitävän yhteyttä opinnoista, jatkokoulutusseminaareihin osallistumisesta sekä tutkimuksen edistymisestä vähintään kerran lukukaudessa.

Jatkokoulutusohjelma

Jatkotutkintoa suorittavat seuraavat tiedekunnan jatkokoulutusohjelmaa. Jatkokoulutusohjelmalla tarkoitetaan niiden tilaisuuksien, seminaarien ja tenttien kokonaisuutta, josta jatko-opiskelija valitsee tutkintonsa osatekijät. Jatkokoulutusohjelman aikana opiskelija osallistuu jatkokoulutusseminaareihin ja muuhun opetukseen, suorittaa vaaditut kirjalliset kuulustelut ja muut annetut oppimistehtävät, sitoutuu tutkimuksen työnohjaukseen ja laatii lisensiaattitutkimuksen tai väitöskirjan.

Tiedekunnassa toimii tutkijakoulu, jonka puitteissa järjestetään tutkijankoulutusta väitöskirjan tekijöille. Toistaiseksi tutkijakoululla ei ole varsinaista virallista asemaa eikä se ole järjestäytynyt. Tutkijakoulu tukee taloudellisesti väitöskirjan tekemistä edistävää toimintaa ja esim. valtakunnallisiin tutkijakoulutustapahtumiin osallistumista. Lisätie-

toja saa jatkokoulutuskoordinaattorilta. Valtakunnallisella tasolla toimii Oikeus muuttuvassa yhteiskunnassa (OMY) II -tutkijakoulu, jota vuodesta 2003 alkaen koordinoidaan Lapin yliopistossa. OMY II:n johtajana toimii professori Juha Karhu ja varajohtajana professori Kimmo Nuotio. Myös tällä valtakunnallisella tutkijakoululla on toimintaa tiedekunnan piirissä.

Tiedekunnan tasolla jatkokoulutuksen suunnittelusta, organisoinnista sekä tarpeellisesta ohjeistamisesta vastaa tiedekunnan jatkokoulutustoimikunta. Jatkokoulutustoimikunnan puheenjohtajana ja jatkokoulutusohjelman yleisen osan vastuullisena johtajana toimii professori Kimmo Nuotio.

Jatkokoulutustoimikunnan sihteerinä toimii jatkokoulutuskoordinaattori, joka vastaa muun ohella tiedekunnan jatkokoulutuskalenterin ajantasaisesta ylläpidosta. Kalenteri sisältää tiedot sekä oppiainekohtaisesta että yleisestä seminaaritarjonnasta. Jatkokoulutuskalenteri on nähtävänä tiedekunnan kotisivuilla. Jatkokoulutustapahtumista tiedotetaan myös sähköpostilistan välityksellä.

Laitostasolla jatkokoulutuksen organisointi tapahtuu pääasiassa aineittain tai aineryhmittäin. Pääaineen opettajat ovat vastuussa jatkokoulutusohjelman erityiseen osaan kuuluvan aineen jatkokoulutusseminaarin ohjelman laatimisesta ja toteuttamisesta. Kussakin oppiaineessa myös huolehditaan aineen jatkokoulutusseminaarista tiedottamisesta sekä ainekohtaisesti että tiedekunnan jatkokoulutuskalenteria hyväksi käyttäen.

Yksityisoikeuden laitoksen, Svenska handelshögskolanin ja Helsingin kauppakorkeakoulun yhteistyöprojektina on perustettu vuonna 2004 tutkijakoulu. Tutkijakoulun tehtävänä on opetuksen järjestäminen, suunnittelu, kehittäminen sekä koordinointi yksityisoikeuden alalla. Tutkijakoulu on tarkoitettu kaikille niille jatko-opiskelijoille, joiden tutkimuksella on yhteys sopimusoikeuteen liittyviin (yksityisoikeuden) oikeudenaloihin.

Lisensiaatin tutkinto

Lisensiaatin tutkintoa opiskeleva seuraa tiedekunnan jatkokoulutusohjelmaa ja suorittaa sen yhteydessä tähän tutkintoon kuuluvat, yleiseen ja erityiseen osaan kuuluvat seuraavassa lueteltavat opinnot sekä laatii lisensiaatintutkimuksen.

Asianomaisen opettajan kanssa voidaan sopia siitä, että kirjallisen kuulustelun sijasta vaatimuskohta suoritetaan muulla tavoin, kuten esimerkiksi laatimalla kirjoitus tai osallistumalla opetukseen tai antamalla opetusta.

1) Yleinen osa

Lisensiaatin tutkinnon yleinen osa sisältää tätä tutkintoa suorittaville tarkoitetut teoreettis-metodologiset opinnot.

a) Yleisen ja oikeustieteen tieteenteorian cum laude approbatur -arvosana (5 ov)

Tämä kuulustelu sisältää myös tutkijanetiikan opetuksen.

b) Kaksi aihepiiriltään valinnaista kahden opintoviikon opintojaksoa oikeustieteen teorioista ja menetelmistä (yht. 4 ov)

Näitä opintojaksoja pyritään vuosittain järjestämään erityisesti sellaisilla aihealueilla, joita edellä a)-kohdan yleisen ja oikeustieteen tieteenteorian cum laude approbatur -arvosana ei riittävästi kata, esimerkiksi oikeusfilosofiassa, oikeusteoriassa, oikeushistoriassa ja muissa oikeuden yleistieteissä. Myös tutkijantaitojen ja oppivan tutkimisen opettamiseen keskittyvä metodikurssi tulee kysymykseen. Opintojakson nimikkeessä ilmaistaan sille ominainen teoreettis-metodologinen painotus.

c) (Ks. lisäksi alla kohta 3)

d) Yleinen jatkokoulutusseminaari

Yleinen jatkokoulutusseminaari on tiedekunnan tasolla järjestettävä, tutkimustyön teoreettis-metodologisiin kysymyksiin keskittyvä ja seminaari- ja muista opetustilaisuuksista

koostuva jatkuva opetusohjelma. Lisensiaatin tutkintoa varten opiskelijan on kerättävä vähintään 50 pistettä yleisen jatkokoulutusseminaarin tilaisuuksista.

2) Erityinen osa

Lisensiaatin tutkinnon erityinen osa sisältää tätä tutkintoa suorittaville tarkoitetut pääaineopinnot, jotka koostuvat kirjallisista kuulusteluista ja osallistumisesta pääaineen jatkokoulutusseminaariin.

a) Pääaineen taikka sitä täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -arvosana (5 ov)

Jos opiskelija ei ole suorittanut syventäviä opintoja (tai suorittanut cum laude approbatur -arvosanaa) hänelle vahvistetussa oppiaineessa, hänen on suoritettava pääaineen cum laude approbatur -arvosana. Jos opiskelijan vahvistettu oppiaine on sama, jossa hän on suorittanut OTK-tutkinnon syventävät opinnot, tulee hänen suorittaa pääainetta täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -arvosana.

b) Pääaineen laudatur-arvosana (7 ov)

c) (ks. lisäksi alla kohta 3)

d) Pääaineen jatkokoulutusseminaari

Aineen jatkokoulutusseminaari on asianomaisen oppiaineen tai aineryhmän järjestämä säännöllisesti kokoontuva tutkijaseminaari. Lisensiaatin tutkintoa varten opiskelijan on kerättävä vähintään 50 pistettä aineen jatkokoulutusseminaariin osallistumisesta.

e) Lisensiaatintutkimus

Lisensiaatintutkimuksen ohjepituus on 100-150 normaalikokoista ja normaalirivivälillä kirjoitettua sivua.

Lisensiaatin tutkimukseksi voidaan hyväksyä myös useita samaan aihepiiriin kuuluvia tieteellisiä julkaisuja ja niistä laadittu yhteenveto, jossa esitetään tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset. Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja, jos tekijällä on niis-

sä itsenäinen osuus. Osatutkimuksista koostuvan lisensiaatintutkimuksen on laadultaan ja muulta vaativuustasoltaan vastattava yhtenäistä lisensiaatintutkimusta.

Ennen lisensiaatin tutkimuksen arvostelua tekijän on puolustettava tutkimustaan aineen jatkokoulutusseminaarissa.

3) Vaihtoehtoisesti jatkokoulutusohjelman yleiseen tai erityiseen osaan kuuluva cum laude approbatur -arvosana

Tämä cum laude approbatur -arvosana on jatko-opiskelijan valinnan mukaan joko teoreettisesti suuntautuva eli oikeustieteellisen tutkimuksen cum laude approbatur taikka tutkimuksen ja pääaineen opintoja tukeva muu cum laude approbatur -arvosana (5 ov).
Tohtorin tutkinto

Tohtorin tutkintoa varten opiskelevan tulee suorittaa tiedekunnan määräämät opinnot sekä laatia väitöskirja ja puolustaa sitä julkisesti.

Tohtoriopiskelijan tulee seurata tiedekunnan jatkokoulutusohjelmaa ja suorittaa sen yhteydessä tähän tutkintoon kuuluvat, yleiseen ja erityiseen osaan kuuluvat opinnot. Tohtorin tutkintoon voidaan edetä joko suoraan perustutkinnosta tai vasta lisensiaatin tutkinnan jälkeen (ks. edellä).

Asianomaisen opettajan kanssa voidaan sopia siitä, että kirjallisen kuulustelun sijasta vaatimuskohta suoritetaan muulla tavoin, kuten esimerkiksi laatimalla kirjoitus tai osallistamalla opetukseen tai antamalla opetusta.

Tohtorin tutkinto suoraan suoritettuna

1) Yleinen osa

Tohtorin tutkinnon yleinen osa sisältää tätä tutkintoa suorittaville tarkoitetut teoreettis-metodologiset opinnot.

a) Yleisen ja oikeustieteen tieteen teorian cum laude approbatur -arvosana (5 ov)

b) Kaksi aihepiiriltään valinnaista kahden opintoviikon opintojaksoa oikeustieteen teorioista ja menetelmistä (yht. 4 ov)

Näitä opintojaksoja pyritään vuosittain järjestämään erityisesti sellaisilla aihealueilla, joita edellä a)-kohdan yleisen ja oikeustieteen tieteen teorian cum laude approbatur -arvosana ei riittävästi kata, esimerkiksi oikeusfilosofiassa, oikeusteoriassa, oikeushistoriassa ja muissa oikeuden yleistieteissä. Myös tutkijantaitojen ja oppivan tutkimisen opettamiseen keskittyvä metodikkurssi tulee kysymykseen. Opintojakson nimikkeessä ilmaistaan sille ominainen teoreettis-metodologinen painotus.

c) Oikeustieteellisen tutkimuksen cum laude approbatur -arvosana (5 ov)

Tohtorin tutkintoa opiskeleva suorittaa pakollisena tämän arvosanan oikeustieteellisestä tutkimuksesta. Opintojaksossa voi olla valinnaisena osana muiden oikeuden yleistieteiden tai oikeudellisen pääaineen alaan kuuluvia teoreettis-metodologisia aineksia siten kuin yleisestä oikeustieteestä vastaavan opettajan ja työnohjaajan kanssa sovi-taan. Tällöin opintojakson nimikkeestä käy ilmi sellainen erityinen teoreettis-metodologinen painotus (esimerkkinä nimikkeestä 'Oikeustieteen, erityisesti rikosoikeuden, teorit ja menetelmät'). Opintojakson vastaavana opettajana toimii yleisen oikeustieteen professori. Vaihtoehtoisista suoritustavoista voidaan sopia myös muita aineita edustavien opettajien kanssa.

d) Yleinen jatkokoulutusseminari

Tohtoriopiskelijan on kerättävä vähintään 100 pistettä yleisen jatkokoulutusseminaarin tilaisuuksista. Jatkokoulutusseminaarin tilaisuuksia voidaan järjestää erikseen tohtoriopiskelijoille.

2) Erityinen osa

Tohtorin tutkinnon erityinen osa koostuu pääaineopinnoista.

a) Pääaineen taikka sitä täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -arvosana (5 ov)

Jos opiskelija ei ole suorittanut syventäviä opintoja (tai suorittanut *cum laude* -arvosanaa) hänelle vahvistetussa oppiaineessa, hänen on suoritettava pääaineen *cum laude approbatur* -arvosana. Jos opiskelijan vahvistettu oppiaine on sama, jossa hän on suorittanut OTK-tutkinnon syventävät opinnot, hän suorittaa pääainetta täydentävän tai sen lähiaineen *cum laude approbatur* -arvosanan.

- b) Pääaineen laudatur-arvosana (7 ov)
c) Pääaineen jatkokoulutusseminaari

Tohtoriopiskelijan on kerättävä vähintään 100 pistettä aineen jatkokoulutusseminaarin tilaisuuksista.

d) Väitöskirja

Väitöskirjan suosituspituus on noin 250-300 normaalkokoista sivua. Ei ole suotavaa, että väitöskirja ylittää laajuudeltaan 400 sivua.

Väitöskirja voidaan laatia artikkeliväitöskirjaksi, joka koostuu joukosta samaa aihepiiriä käsitteleviä julkaisuja. Artikkeliväitöskirjaan tulee liittää yhteenveto, jossa esitetään tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset. Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja jos tekijällä on niissä itsenäinen osuus. Osatutkimuksista koostuvan väitöskirjan on laadultaan ja muulta vaatimustasoltaan vastattava yhtenäistä väitöskirjatutkimusta. Jos tutkimus on tarkoitus toteuttaa artikkeliväitöskirjana, tämä tulisi ottaa huomioon jo tutkimussuunnitelmaa laadittaessa. Ennen väitöskirjan arvostelua tekijän on puolustettava sitä julkisesti väitöstilaisuudessa.

Tohtorin tutkinto lisensiaatin tutkinnon jälkeen suoritettuna

1) Yleinen osa

Tohtorin tutkinnossa vaadittavista yleisen osan opinnoista edellä luetellut kohdat a) ja b) on suoritettu jo lisensiaatin tutkinnon yhteydessä. Kohdan c) Oikeustieteellisen tutkimuksen *cum laude approbatur* -arvosana on tohtoriopiskelijalle pakollinen. Se on suoritettava tohtorin tutkintoa varten, mikäli

opiskelija on sisällyttänyt kyseisen arvosanan erityiseen osaan lisensiaatin tutkintoa suorittaessaan. Jatkokoulutus pisteitä on kerättävä 50 lisää.

2) Erityinen osa

Tohtorin tutkinnossa vaadittavista erityisen osan opinnoista edellä luetellut kohdat a) ja b) on suoritettu jo lisensiaatin tutkinnon yhteydessä. Pääaineen jatkokoulutusseminariin osallistumisesta on hankittava vähintään 50 jatkokoulutus pistettä lisää. Lisäksi tohtoriopiskelijan on laadittava väitöskirja ja puolustettava sitä julkisesti (ks. vastaavasti edellä).

Jatkokoulutusseminaarit

Yleistä

Yleinen jatkokoulutusseminaari toimii tiedekunnan tasolla. Sen toiminnasta vastaa yleisen oikeustieteen professori Kaarlo Tuori. Pääaineen jatkokoulutusseminaari järjestetään oppiaineissa tai aineryhmissä. Niistä vastaavat oppiaineiden professorit.

Jatkokoulutus tilaisuuksia ovat tiedekunnan yleisen jatkokoulutusseminaarin ja pääaineiden jatkokoulutusseminaarien lisäksi esimerkiksi seuraavat:

- valtakunnallisen tohtorikoulun tilaisuudet
- oman tiedekunnan tutkimusprojektien seminaarit
- tiedekunnan tutkijakoulun järjestämät tilaisuudet
- laitosten tai oppiaineiden piirissä vaikuttavien opintopiirien toiminta
- oikeustieteellisten koulutusyksiköiden yhteiset, valtakunnalliset Oikeustieteen päivät tai Oikeustieteen jatkokoulutuspäivät
- Turun ja Lapin yliopiston oikeustieteellisten tiedekuntien oppiaineseminaarit
- yhteispohjoismaiset tutkijankoulutustapahtumat
- kansalliset ja kansainväliset kongressit, kollokvioit ja vastaavat tilaisuudet
- väitöstilaisuudet
- tieteellisten yhdistysten seminaarikokoukset

Yhdessä työohjaajan kanssa sovitaan siitä, millainen toiminta on tarkoituksenmukaista juuri kyseisen tutkimushankkeen edistymisen kannalta.

Tarjolla olevista tilaisuuksista on tiedot jatkokoulutuskalenterissa. http://www.helsinki.fi/oik/tdk/opiskelu/jatko/sis_jatko.html

Jatkokoulutusseminaareihin osallistumisen muodot

Lähtökohtana on, että jatkotutkintoa suorittavan on koulutusohjelman aikana esiinnyttävä yleisessä jatkokoulutusseminaarissa ja pääaineen jatkokoulutusseminaarissa (tai niihin rinnastettavissa tilaisuuksissa) vähintään seuraavan määräisesti: liseniaatin tutkintoa opiskelevan on esiinnyttävä yleisessä jatkokoulutusseminaarissa samoin kuin pääaineen jatkokoulutusseminaarissa kummassakin vähintään kaksi kertaa; vastaavasti tohtoriopiskelijan on esiinnyttävä yleisessä ja pääaineen jatkokoulutusseminaarissa vähintään kolme kertaa.

Jatkokoulutustilaisuudessa esiintyminen voi työohjaajan tai muun opettajan kanssa sovitavalla tavalla tarkoittaa tutkimussuunnitelmaan tai valmistuneeseen tutkimukseen perustuvaa alustamista, opponointia tai valmistellun puheenvuoron käyttämistä taikka muun kirjallisen työn esittämistä. On suositeltavaa, että tutkimuksesta pidetään ainakin yksi seminaarialustus ennen sen valmistumista. Suositellaan, että ainakin tohtoriopiskelija julkaisee vähintään yhden tieteellisen artikkelin aihepiiristään ennen väitöskirjan valmistumista.

Jatkokoulutustilaisuuksien pisteyttäminen ja pisteiden rekisteröinti

Jatkokoulutustilaisuuksiin osallistumisesta saa jatkokoulutus pisteitä siten, että pelkästä osallistumisesta kahden tunnin tilaisuuteen annetaan kaksi pistettä ja alustuksen tai muun vastaavan tehtävän käsittäneestä osallistumisesta enintään 5-10 pistettä.

On opiskelijan omalla vastuulla seurata jatkokoulutus pisteidensä kertymistä. Tiedekunnan kansliasta tai jatkokoulutuskoordinaattorilta on saatavissa pisteseurantalomake, johon merkitään kunkin tilaisuuden päivämäärä, tilaisuuden aihe, siinä suoritettu tehtävä ja osallistumisesta saadut pisteet.

Jatkokoulutustilaisuuksien pisteet merkitään opintosuoritusrekisteriin vasta, kun koko tutkintoon vaadittava pistemäärä on koossa. Opiskelija laatii jatkokoulutus pisteisiin oikeuttaviin tilaisuuksiin osallistumisestaan selvityksen seurantalomakkeen avulla tai muulla tavoin luotettavasti. Tällaisen selvityksen hyväksyy yleisen jatkokoulutusseminaarin osalta yleisen oikeustieteen opettaja ja pääaineen jatkokoulutusseminariin osalta työohjaaja tai pääaineen muu opettaja.

Opintojen suoritusjärjestys

Jatkotutkintoon vaadittavat teoreettis-metodologiset ja pääaineopinnot (kuulustelut ja seminaarit) tulee suorittaa ennen kuin liseniaatin tutkimukselle haetaan tarkastajia tai väitöskirjalle esitarkastajia. Tästä voidaan kuitenkin poiketa painavista syistä.

Jatkotutkintosuoritusten arvostelu

Jatkotutkintoihin kuuluvat opintosuoritukset arvostellaan tiedekunnan kuulusteluissa ja opintojaksojen arvostelussa yleisesti omaksumattuna arvostelukäytännön ja laatuarvosanaasteikon mukaan. Tarkempia tietoja antaa jatkokoulutuskoordinaattori.

Lisensiaatintutkimuksen tarkastaminen ja arvostelu

Opiskelijan on ennen kuin liseniaatintutkimus arvostellaan puolustettava sitä pääaineensa jatkokoulutusseminaarissa. Lisensiaatin tutkimus jätetään arvosteltavaksi kahtena kappaleena. Tutkimukseen liitetään tiivistelmälehti. Tiivistelmälomakeita saa tiedekunnan kansliasta.

Viimeistään lisensiaatin tutkimuksen hyväksymisen jälkeen opiskelija jättää tutkimuksesta neljä lisäkappaletta tiedekunnan kirjastoon toimitettavaksi oikeustieteellisten tiedekuntien kirjastoihin sekä Eduskunnan kirjastoon (tiedekunnan kirjasto antaa tästä todistuksen liitettäväksi publiikkiin ilmoittautumisasiakirjoihin).

Lisensiaatintutkimus tarkastetaan ja arvostellaan opintosuorituksen arvostelua ja kuulustelua sekä opintosuoritusten tutkintolautakuntaa koskevan johtosäännön 27 §:ssä määrättyllä tavalla. Lisensiaatintutkimuksen tarkastajien lausunnon tulee olla perusteltu ja siitä tulee ilmetä arvostelussa noudatetut arviointiperusteet. Lausunnon suosituslaajuus on 3-6 sivua. Lisensiaatintutkimus arvostellaan arvolauseilla *approbatur*, *lubenter approbatur*, *non sine laude approbatur*, *cum laude approbatur*, *magna cum laude approbatur*, *eximia cum laude approbatur* ja *laudatur*. Väitöskirjan julkinen puolustaminen, hyväksyminen ja arvostelu

Oikeusturvajohtosäännön 29-31 ja 33 §:ssä on väitöskirjojen julkiseen puolustamiseen, hyväksymiseen ja arvosteluun liittyviä määräyksiä. Edellä mainittujen määräysten täydennykseksi tiedekunta on antanut seuraavat väittelyä koskevat ohjeet.

1) Esitarkastus ja väittelylupa

Tiedekuntaneuvosto määrää esitarkastajat hakemuksesta työnohjaajaa kuultuaan. Väitöskirjan tekijällä on tilaisuus esittää tiedekuntaneuvostolle huomautuksensa esitarkastajien valinnasta. Väittelylupaa puoltava lausunto annetaan siitä käsikirjoitusversiosta, joka on tarkastettu. Korjausehdotuksia sisältävä väittelylupaa puoltava lausunto voidaan hyväksyä siinä tapauksessa, että ehdotetuilla korjauksilla ei ole vaikutusta väitöskirjan hyväksymiseen.

Esitarkastajien tulee perustella sekä myönteinen että kielteinen tarkastuslausuntonsa. Mikäli esitarkastusta ei joko tarkastajien välisten näkemuserojen tai työssä havaittujen puutteellisuuksien vuoksi voida kolmen kuu-

kauden määräraajassa päättää väittelylupaa puoltavaan lausuntoon, esitarkastusmenettely raukeaa, jollei väittelijä nimenomaisesti pyydä tiedekuntaneuvostoa ratkaisemaan asiaa. Esitarkastusmenettely voi väitöskirjaan tehtävien korjausten vuoksi jatkua kohtuullisen ajan esitarkastusta varten annetun määräraajan jälkeenkin. Esitarkastuksen jatkumisesta on kuitenkin ilmoitettava dekaanille. Ilmoitus on lisäksi toimitettava tiedekunnan kansliin joko kirjallisesti tai suullisesti.

Esitarkastusmenettelyn rautettua väittelijä voi pyytää uutta esitarkastusta, kun väitöskirjäsikirjoitukseen on tehty hylkäävissä esitarkastuslausunnoissa tarkoitettuja tai muita muutoksia ja työnohjaaja tai muu aineen professori puoltaa esitarkastusmenettelyn *käynnistämistä*.

2) Väitöskirjan julkinen jakelu ja sen englanninkielinen tiivistelmä

Väitöskirjan on oltava julkisesti saatavilla vähintään kymmenen päivää ennen julkista tarkastusta. Dekaanin voi kuitenkin kirjallisesta hakemuksesta lyhentää tätä aikaa siten, että väitöskirja on saatavilla vähintään viisi päivää. Konsistori on 5.5.1999 määrännyt väittelijän velvollisuudesta luovuttaa väitöskirjan kappaleita yliopistolle tapauksissa, jolloin väitöskirja on perinteinen painettu monografia, artikkeliväitöskirja tai elektronisessa muodossa julkaistu väitöskirja. Tiedekunnan ohjeet yliopistolle luovutettavista kirjoista toimitetaan väittelijälle väittelylupaa koskevan päätöksen mukana.

Tiedekuntaneuvoston tekemän päätöksen mukaan väitöskirjoista laaditaan englanninkielinen tiivistelmä *Dissertation Abstract International (DAI)* -tietokantaan. On suositeltavaa julkaista tiivistelmä väitöskirjan yhteydessä.

3) Vastaväittäjä

Tiedekuntaneuvosto määrää väitöstilaisuuteen yhden tai kaksi vastaväittäjää, joilla tulee olla pääsääntöisesti vähintään dosentin pätevyys. Vastaväittäjäksi määrätään yleensä

sä joku esitarkastajista. Ulkomainen asian-
tuntija voidaan määrätä vastaväittäjäksi,
vaikka hän ei olisikaan toiminut esitarkasta-
jana. Opinnäytetöiden arvioinnissa pyritään
suosimaan myös kansainvälistä tieteellistä
vuoro vaikutusta. Kun arvioidaan väitöskir-
jan tai käsikirjoituksen tieteellistä tasoa, nou-
datetaan kuitenkin tiedekunnassa vakiintu-
neita kriteerejä. Tarpeen mukaan määrätä
kaksi vastaväittäjää.

4) Väitöskirjan arvostelu

Vastaväittäjän tehtävänä on kuuden viikon
kuluessa väitöstilaisuudesta esittää tiedekun-
taneuvostolle antamassaan lausunnossa joko
väitöskirjan hyväksymistä tai hylkäämistä.
Vastaväittäjän lausunnon tulee olla perustel-
tu. Siitä tulee ilmetä arvostelussa noudatetut
arviointiperusteet. Lausunnon suosituslaajuus
on 10-15 sivua.

Jos vastaväittäjän lausunnossa ehdotetaan
väitöskirjan hylkäämistä tai jos siinä ehdo-
tetaan väitöskirjan erityisten ansioiden vuoksi
kunniamaininnan "kiittäen hyväksyty" antamista,
dekaani asettaa väitöskirjan ar-
vostelulautakunnan. Lautakuntaan nimetään
pääsääntöisesti kolme äänivaltaista jäsentä,
joiden tulee olla oikeusturvajohtosäännöstä
ilmenevien periaatteiden mukaisesti esteet-
tömiä henkilöitä: yleensä vastaväittäjä(t),
kustos, mikäli hän ei ole työnohjaaja ja yksi
tai kaksi aineen professoria (tai dosenttia).
Työnohjaaja määrätään lautakunnan puhe-
valtaiseksi jäseneksi. Arvostelulautakunta
tekee tiedekuntaneuvostolle vastaväittäjän
lausuntoa täydentävän perustellun ehdotuk-
sen, jossa ehdotetaan väitöskirjan hyväksy-
mistä, hyväksymistä kunniamaininnoin
"kiittäen hyväksyty" taikka sen hylkäämis-
tä. Tiedekuntaneuvosto päättää väitöskirjan
hyväksymisestä ja hylkäämisestä sekä väi-
töskirjalle annettavasta kunniamaininnasta
"kiittäen hyväksyty".

Tie tohtoriksi -opas sisältää olennaisimmat
tiedot väitökseen liittyvästä tiedottamisesta,
väitöstilaisuudesta, erilaisista tukimahdol-
lisuuksista ja historiasta.

Opiskelu ulkomailla ja kansainväliset yhteydet

Suosittelaa, että jokainen jatko-opiskelija
viettäisi ulkomailla vähintään muutaman
kuukauden. Ulkomailla tapahtuva opiskelu
voi sisältää itsenäistä tutkimusta sekä erilli-
siä opintoja, kursseja, diplomien tai tutkin-
non. Itsenäistä tutkimusta harjoittaessaan
opiskelijan tulisi pyrkiä osallistumaan myös
paikallisen tutkijayhteisön toimintaan.
Kansainvälisten yhteyksien lisääminen ja
ylläpitäminen on tärkeää myös kotimaassa
opiskeltaessa. Työnohjaajien ja laitosten tu-
lisi tukea ja kannustaa nuorten tutkijoiden
mahdollisuuksia osallistua heidän tutkimus-
aloihinsa liittyviin kansainvälisiin seminaa-
reihin ja kongresseihin.

Lisensiaatintutkimuksen ja väitöskir- jan laadun arviointi

Jatkotutkintoihin kuuluvien opinnäytetöiden
laadun arviointi perustuu samoihin kriteerei-
hin ja näkökohtiin kuin tieteellisen laadun
arviointi yleisemmin. Arviointikäytännöis-
sään tieteellinen yhteisö määrittää sen, mitä
hyvältä tutkimukselta ja siten myös hyvältä
opinnäytetyöltä edellytetään.

Koska yhtä hyvin oikeustieteellisen tutki-
muksen kenttä kuin opinnäytetöidenkin kirjo
on laaja, laatukriteereitä ei voida määritellä
täysin yksiselitteisesti. Arviointikriteerit tu-
lee ymmärtää yritykseksi ilmaista sitä, mitä
tiedeyhteisössä tarkoitetaan laadulla. Tutki-
mussuunnitelman laatua voidaan soveltuvin
osin arvioida vastaavin kriteerein kuin tut-
kimuksenkin laatua.

Opinnäytetyön laatua arvioidaan kokonai-
suutena. Lisensiaatintutkimuksen ja väitös-
kirjan laatua arvioitaessa otetaan erityisesti
huomion seuraavat osatekijät:

- 1) tutkimustehtävän mielekkäisyys ja tutkimus-
ongelman kiinnostavuus,
- 2) oppineisuus ja tutkimustyössä tarvittavi-
en menetelmien hallinta,

- 3) tutkimuksen käytännön toteutus,
- 4) tutkimuksen tulokset, niiden uutuus, pätevyys ja merkittävyys,
- 5) tekijän kyky puolustaa tutkimustaan julkisesti.

Kohdan 1) yhteydessä korostuvat tutkimustehtävän innovatiivisuus ja tieteellinen arvo, kun taas kohdan 2) osatekijät liittyvät siihen, millaisia valmiuksia on tarvittu tutkimustehtävän toteuttamiseen. Oppineisuudella tarkoitetaan sekä riittävää asiantuntemusta aiheen suhteen että lukeneisuutta oman opiaineen ja tieteenalan piirissä laajemmin. Toteutuksen yhteydessä voidaan puolestaan kiinnittää huomiota esimerkiksi työn rakenteen toimivuuteen, työn viimeistelyn asteeseen sekä tyylillisiin seikkoihin. Oikeustieteessä ei tutkimuksen tuloksia useinkaan pystytä täysin erottamaan muusta tutkimuksesta, koska kyse on tulkinnosta ja niiden perusteltavuudesta. Tämä korostaa entisestään kokonaisarvostelun merkitystä. Lisensiaatintutkimuksen samoin kuin väitöskirjan esittämiseen kuuluu, että tekijä puolustaa työnsä julkisesti.

Opinnäytetyö on *hyväksyttävä*, jos se täyttää vähimmäisvaatimustason kunkin sanotun kriteerin mukaan arvioituna. Normatiivinen mittapuu saadaan viime kädessä tutkintoasetuksen säännöksistä. Tekijän tulee hallita keskeiset tieteellisen kirjoittamisen pelisäännöt sekä kyetä itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn. Tutkimukselta odotetaan tieteellistä vakuuttavuutta ja perusteltuja tuloksia. Väitöskirjalta voidaan odottaa joka suhteessa korkeampaa laatutasoa kuin lisensiaatintutkimukselta.

Lisensiaatintutkimus arvostellaan arvolauseilla *approbatur*, *lubenter approbatur*, *non sine laude approbatur*, *cum laude approbatur*, *magna cum laude approbatur*, *eximia cum laude approbatur* ja *laudatur*. Tutkintotodistukseen merkitään sekä lisensiaatintutkimuksen aihe että arvosana.

Väitöskirja on *kiittäen hyväksytty*, jos se osoittaa erityisen korkeaa laatutasoa usean osatekijän suhteen mitattuna. Tällaiselta tutkimukselta edellytetään uutuusarvon lisäksi erinomaista selkeyttä ja tyylikkyyttä. Kiittäen hyväksytty työ tuo merkittävän lisän alan kotimaiseen ja/tai kansainväliseen tutkimukseen.

Opintosuoritusten hyväksilukeminen

Ulkomailla suoritettavat opinnit luetaan mahdollisimman täysimääräisesti hyväksi. Ulkomaille opiskelemaan lähtevän tulisi keskustella työnohjaajan tai aineen vastaavan opettajan kanssa suunniteltujen opintojen hyväksilukemisesta jo ennen tällaista jaksoa.

Aineen vastaava opettaja tai työnohjaaja, jos hän on aineen professori, päättää muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisesta, kun on kysymys jatkokoulutusohjelman erityiseen osaan kuuluvan opintosuorituksen korvaamisesta. Kysymys voi olla esimerkiksi aineen jatkokoulutusseminaarisesiintymisen korvaamisesta ja pisteyttämisestä tai kirjallisen tentin tai sen osan korvaamisesta. Tiedekuntaneuvosto päättää hyväksilukemisesta, mikäli opiskelija haluaa korvata muualla suoritetuilla opinnoilla opinnäytetyötä lukuun ottamatta jatkokoulutusohjelman erityisen osan kokonaisuudessaan.

Yleiseen jatkokoulutusseminariin osallistumisen korvaamisesta muualla suoritetuilla opinnoilla ja korvauksen pisteytyksestä päättää yleisen oikeustieteen professori jatkokoulutustoimikunnan ohjeistuksen pohjalta. Yleisen osan kuulustelujen tai niiden osan korvaamisesta päättää niin ikään yleisen oikeustieteen professori. Tiedekuntaneuvosto päättää hyväksilukemisesta, mikäli opiskelija haluaa korvata muualla suoritetuilla opinnoilla jatkokoulutusohjelman yleisen osan kokonaisuudessaan. Myös erilaisissa opintopiireissä toimimisesta voidaan hyvittää osallistumisesta esitetyn selvityksen perusteella.

Jatko-opiskelijan suorittamaan LL.M.-diplomiin kuuluvat opintosuoritukset luetaan edellä mainittuja periaatteita noudattaen päätöksen tekijän harkinnan mukaan opiskelijan hyväksi jatkokoulutusohjelman opintosuorituksina.

Jatko-opiskelija voi asianomaisen oppiaineen professorin kanssa tarkemmin sovittavalla tavalla lukea jatkotutkinnon opintosuorituksiksi oikeustieteellisten tiedekuntien ammatillisesti painottuvaa lisensiaatin tutkintoa varten asettaman johtoryhmän suunnitteleman koulutuksen, jonka tiedekuntaneuvosto on hyväksynyt.

Muulla tehty opintosuoritus voidaan lukea hyväksi vain kerran. Tästä syystä opintosuorituksen hyväksilukemista koskevasta merkinnästä tulee käydä ilmi, millä opinnoilla tai suorituksella opintosuoritus tai sen osa on korvattu.

Jatkotutkintorakenteen uudistus 2003: siirtymäsäännökset ja opintosuoritusten vastaavuudet

Uudet yleismääräykset ovat tulleet voimaan 1.8.2003. Ennen jatkotutkintorakenteen uudistusta jatko-opiskelijoiksi kirjoittautuneet siirtyvät ilman eri hakemusta jatkamaan opintojaan uuden tutkintorakenteen mukaisesti. Asianomaisen opettajan kanssa sovitaan joustavasti suoritettujen kuulustelujen vastaavuuksista.

Jos kuitenkin jatko-opiskelija erikseen ilmoittaa haluavansa suorittaa kuulusteluja niiden vanhojen nimikkeiden mukaisesti siirtymäaikana, joka jatkuu 31.12.2004 saakka, opettajan kanssa sovitaan lukuvuoden 2002-2003 opinto-oppaan tutkintorakennetta hyödyntäen kunkin kuulustelun osalta erikseen, mikä on vanhojen nimikkeiden mukaisten tutkintovaatimusten sisältö. Mikäli opiskelija haluaa suorittaa kuulustelut vanhan rakenteen mukaisesti, tulee kaikki kuulustelut suorittaa siirtymäajan kuluessa.

Uudessa jatkotutkintorakenteessa pääaineen *cum laude approbatur* -arvosana (5 ov) vastaa vanhojen tutkintovaatimusten mukaista syventävien opintojen alkutenttiä vastaavaa kuulustelua. Huomattakoon, että oikeustieteen kandidaatin tutkinnon pääaineessa opintojaan jatkavat suorittavat pääainetta täydentävän (eli saman oppiaineen tai aineryhmän muun erikoistumisalan) tai sen lähiaineen *cum laude approbatur* -arvosanan. Uuden rakenteen mukainen *laudatur*-arvosana (7 ov) korvaa vanhojen vaatimusten mukaisen jatkotutkintotentin yleisen ja erityisen osan. Sellaisten uuden tutkintorakenteen mukaisesti opiskeleviksi siirtyvien osalta, jotka ovat suorittaneet vain vanhojen vaatimusten mukaisen jatkotutkintotentin yleisen osan, asianomaisen opettajan kanssa sovitaan, onko tarvetta lisäsuoritukseen, jotta 7 opintoviikon laajuinen *laudatur*-tentin vaatimus täytyisi. Kaikkien uuden jatkotutkintorakeen mukaan opiskelevien on lisäksi suoritettava vaihtoehtoisesti joko jatkokoulutusohjelman yleiseen tai sen erityiseen osaan kuuluva *cum laude approbatur* -arvosana (5 ov).

Vuoden 1974 tutkintoasetuksen mukaisesti aloittaneiden asema

Vuoden 1974 tutkintoasetuksen mukaisesti lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon suoritusoikeuden saanut opiskelija siirtyy automaattisesti vuoden 1996 asetuksen mukaiseksi tutkinnon suorittajaksi.

1) Tohtorin tutkintoa suorittavien asema
Vanhan tutkintoasetuksen mukaisen lisensiaatintutkinnon suorittaneilta ei vaadita tohtorin tutkinnon suorittamiseksi väitöskirjan lisäksi mitään uuteen tohtorin tutkintoon kuuluvia lisäsuorituksia.

2) Lisensiaatin tutkintoa suorittavien asema
Koska vanhan ja uuden tutkintoasetuksen mukaiset lisensiaatin tutkinnot eroavat toisistaan vaadittavien opintosuoritusten osalta huomattavassa määrin, tiedekunta on pyr-

kinyt löytämään joustavasti ja eri opiskelun vaiheissa olevia opiskelijoita oikeudenmukaisella tavalla kohtelevat menettelytavat.

Yksityiskohtaiset määräykset on julkaistu viimeksi lukuvuoden 2002-2003 opinto-oppaassa. Tarvittaessa tarkempia ohjeita voi pyytää työnohjaajalta tai jatkokoulutuskoordinaattorilta.

Ammatillispainotteinen lisensiaatin tutkinto

Oikeustieteen lisensiaatin tutkintoa suorittava opiskelija voi korvata osan tutkinto-vaatimuksista osallistumalla ammatillispainotteisen lisensiaatin tutkinnon mukaisille opintojaksoille. Mainitut opintojaksot ovat tarkoitettu ensisijaisesti opiskelijoille, joiden jatko-opintoihin ja tutkimustyöhön kunkin opintojakson aihepiiri liittyy. Näiden opintosuoritusten hyväksilukemisesta päättää asianomaisen oppiaineen professori, tarvittaessa tiedekunnan jatkokoulutustoimikunnan ohjeistuksen tai yksittäistapauksessa antaman suosituksen pohjalta.

Ilmoittautuminen läsnäolevaksi

Jatkotutkintoa suorittavan opiskelijan, joka aikoo osallistua opetukseen tai kuulusteluihin, on oltava läsnäolevana yliopiston kirjoissa. Opiskelija, joka ei aio osallistua opetukseen tai kuulusteluihin, voi ilmoittautua poissaolevaksi. Läsnä- tai poissaoloilmoitus on tehtävä yliopiston neuvontatoimistoon ajalla 2.5.-15.9. Neuvontatoimistoon voi ilmoittautua:

- käymällä itse paikalla: Vuorikatu 3, 2. krs., postiosoite PL 4, 00014 Helsingin yliopisto
- sähköpostitse neuvonta@helsinki.fi
- puhelimitse (09) 191 22244
- postitse, osoite Neuvontatoimisto, PL 3, 00014 Helsingin yliopisto
- sähköisesti WebOodi-järjestelmässä, ks. tarkemmin http://www.helsinki.fi/opintoasiainosasto/neuvonta/jatko_lasna.html

Opiskelija, joka ei tee ilmoitusta 15.9. mennessä, menettää opiskeluoikeutensa. Tämän jälkeen opiskelijan pitää hakea opiskeluoikeutta tiedekunnasta erillisellä lomakkeella. Lisäksi opiskelija joutuu maksamaan uudelleenkirjoittautumismaksun (34 euroa).

Opintoneuvonta

Neuvontaa jatkokoulutusasioissa antaa jatkokoulutuskoordinaattori, sähköposti oik-jatkokoulutus@helsinki.fi

Tutkintovaatimukset

1) Yleinen osa

A. Lisensiaatin tutkinto

a) Yleinen ja oikeustieteen tieteentooria (cum laude approbatur, 5 ov)

- 1) **Ilkka Niiniluoto:** Johdatus tieteenfilosofiaan (1999).
- 2) **Berger P. & Luckman T.:** Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen (1994).
- 3) **Hart, H. L. A.:** The Concept of Law (1994).
- 4) **Kelsen, Hans:** Puhdas oikeusoppi (1968).
- 5) **Unger, R. M.:** Critical Legal Studies Movement (1986).

Oikeusteorian aineopinnoissa järjestettävillä prof. **Tuorin**, yliopistonlehtori **Hirvosen** ja ass. **Kotkaksen** luennoilla voi korvata osan kirjallisuutta. Korvaavuudesta sovitaan erikseen kunkin opettajan kanssa.

b) Kaksi aihepiiriltään valinnaista 2 ov:n opintojaksoa (yht. 4 ov) oikeustieteen teorioista ja menetelmistä

Oikeusfilosofia (2 ov)

Yliopistonlehtori **Ari Hirvonen** pitää Oikeusfilosofian klassikot –lukupiirin sl/2004. Opetuksen tarkempi ajankohta ja paikka ilmoitetaan syyslukukauden alussa yleisen oikeustieteen ilmoitustaululla ja tiedekunnan kotisivuilla.

Oikeus ja kirjallisuus (2 ov)

Seminaarilla käsitellään oikeus ja kirjallisuus -tutkimussuuntausta siten, että seminaarilaiset vuorollaan alustavat valitsemastaan teosta kiinnittäen erityistä huomioita siihen, kuinka oikeus siinä ilmenee. Tapaamisia on n. 5-6 viikon välein. Tarkemmasta

aikataulusta ja ohjelmasta sovitaan ensimmäisellä tapaamiskerralla, joka on ke 22.9. klo 16-19 Heimolan seminaarisalissa 405. Seminaarin vetäjänä toimii yliopistonlehtori **Ari Hirvonen**.

Oikeustaloustiede (2 ov)

Prof. **Matti Heimonen** pitää seminaarin aiheesta Tehokkuus oikeusprinsiippinä kl/2005 alkaen ma 24.01. klo. 16-18 sh 323 Vuorikatu 3a, 3. krs. ja maanantaisin 21.2.-4.4. sh 323 klo. 16-18 (28.03. ei tapaamista). Seminaari sisältää opettajan alkuluennon (2h) ja tapaamisissa (12h) esiteltävät kirjalliset työt. Kirjallisessa työssä kukin osallistuja voi käsitellä omaa tutkimusaihettaan koskevia teemoja ja kysymyksiä. Eriksään sovittaessa kurssi voidaan lukea vaihtoehtoisesti oppiaineen omiin jatko-opintosuorituksiin.

Oikeushistoria (2 ov)

Oikeushistoriassa järjestetään 2 ov:n laajuinen kurssi oikeushistoriallisen tutkimuksen teoreettisista ja metodologisista kysymyksistä kl/2005 aikana. Opetuksen tarkempi ajankohta ja paikka ilmoitetaan syyslukukauden loppuun mennessä yleisen oikeustieteen ilmoitustaululla ja tiedekunnan kotisivuilla.

c) Yleinen jatkokoulutusseminaari (vähintään 50 pistettä)

Yleinen jatkokoulutusseminaari kokoontuu torstaisin klo. 16-18 PR sali 15. Ensimmäinen kokoontuminen on 23.9.2004, jolloin jaetaan sekä alustus- ja opponointivuorot lukuvuodelle 2004-2005.

Siirtymäsäännökset

Vanhan tutkinnon teoreettinen kuulustelu (1 b-kohta) vastaa uuden tutkinnon kohtaa ylei-

nen ja oikeustieteen tieteenteoria (1a, 5 ov). Vanhan tutkinnon tieteenteorian luennot (1 a-kohta) vastaavat uuden tutkinnon kohtaa oikeustieteen teorian ja menetelmät (1 b, 4 ov). Vanhan tutkinnon jatkokoulutusseminaarien pisteet huomioidaan sellaisinaan.

B. Tohtorin tutkinto (ilman OTL-vaihetta)

a) Yleinen ja oikeustieteen tieteenteoria (cum laude approbatur, 5 ov)

- 1) **Ilkka Niiniluoto:** Johdatus tieteenfilosofiaan (1999).
- 2) **Berger P. & Luckman T.:** Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen (1994).
- 3) **Hart, H. L. A.:** The Concept of Law (1994).
- 4) **Kelsen, Hans:** Puhdas oikeusoppi (1968).
- 5) **Unger, R. M.:** Critical Legal Studies Movement (1986).

Oikeusteorian aineopinnoissa järjestettävillä prof. **Tuorin**, yliopistonlehtori **Hirvosen** ja ass. **Kotkaksen** luennoilla voi korvata osan kirjallisuutta. Korvaavuudesta sovitaan erikseen kunkin opettajan kanssa. Yleinen ja oikeustieteen tieteenteoria vastaa vanhan tutkintovaatimuksen yleisen osan b(i)-kohdtaa (teoreettinen kuulustelu).

b) Kaksi aihepiiriltään valinnaista 2 ov:n opintojaksoa (yht. 4 ov) oikeustieteen teorioista ja menetelmistä

Oikeusfilosofia (2 ov)

Yliopistonlehtori **Ari Hirvonen** pitää Oikeusfilosofian klassikot –lukupiirin sl/2004. Opetuksen tarkempi ajankohta ja paikka ilmoitetaan syyslukukauden alussa yleisen oikeustieteen ilmoitustaululla ja tiedekunnan kotisivuilla.

Oikeus ja kirjallisuus (2 ov)

Seminaarilla käsitellään oikeus ja kirjallisuus -tutkimussuuntausta siten, että seminaarilaiset vuorollaan alustavat valitsemastaan

teosta kiinnittäen erityistä huomiota siihen, kuinka oikeus siinä ilmenee. Tapaamisia on n. 5-6 viikon välein. Tarkemmasta aikataulusta ja ohjelmasta sovitaan ensimmäisellä tapaamiskerralla, joka on ke 22.9. klo 16-19 Heimolan seminaarisalissa 405. Seminaarin vetäjänä toimii yliopistonlehtori **Ari Hirvonen**.

Oikeustaloustiede (2 ov)

Prof. **Matti Heimonen** pitää seminaarin aiheesta Tehokkuus oikeusprinsiippinä kl/2005 alkaen ma 24.01. klo. 16-18 sh 323 Vuorikatu 3a, 3. krs. ja maanantaisin 21.02.-04.04. sh 323 klo. 16-18 (28.03. ei tapaamista). Seminaari sisältää opettajan alkuluennon (2h) ja tapaamisissa (12h) esiteltävät kirjalliset työt. Kirjallisessa työssä kukin osallistuja voi käsitellä omaa tutkimusaihettaan koskevia teemoja ja kysymyksiä. Eriksien sovittaessa kurssi voidaan lukea vaihtoehtoisesti oppiaineen omiin jatko-opintosuorituksiin.

Oikeushistoria (2 ov)

Oikeushistoriassa järjestetään 2 ov:n laajuinen kurssi oikeushistoriallisen tutkimuksen teoreettisista ja metodologisista kysymyksistä kl/2005 aikana. Opetuksen tarkempi ajankohta ja paikka ilmoitetaan syyslukukauden loppuun mennessä yleisen oikeustieteen ilmoitustaululla ja tiedekunnan kotisivuilla.

c) Oikeustieteellisen tutkimuksen cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

Suoritustapa: Yleisen oikeustieteen professorin kanssa sovittavalla tavalla.

d) Yleinen jatkokoulutusseminaari (vähintään 100 pistettä)

Yleinen jatkokoulutusseminaari kokoontuu torstaisin klo. 16-18 PR sali 15. Ensimmäinen kokoontuminen on 23.9.2004, jolloin jaetaan sekä alustus- ja opponointivuorot lukuvuodelle 2004-2005.

Siirtymäsäännökset

Vanhan tutkinnon teoreettinen kuulustelu (1bi) vastaa uuden tutkinnon kohtaa yleinen ja oikeustieteen tieteenteoria (1a, 5 ov). Vanhan tutkinnon tieteenteorian luennot (1a) vastaavat uuden tutkinnon kohtaa oikeustieteen teorit ja menetelmät (1b, 4 ov).

Vanhan tutkinnon teoreettisen kuulustelun erityinen osa (1bii) vastaa uuden tutkinnon kohtaa oikeustieteen teorit ja menetelmät (1c, 5 ov). Vanhan tutkinnon jatkokoulutusseminaarien pisteet huomioidaan sellaisinaan.

Yksityisoikeuden tutkijakoulu

Vuoden 2004 tammikuun alusta on perustettu tutkijakoulu yksityisoikeuden laitoksen, Hankkeenin ja Helsingin kauppakorkeakoulun yhteistyöprojektina. Tutkijakoulun tehtävänä on opetuksen järjestäminen, suunnittelu, kehittäminen, sekä koordinointi tutkijoita entistä paremmin palvelevalla tavalla. Tutkijakoulu on *ensisijaisesti* tarkoitettu kaikille niille jatko-opiskelijoille, joiden tutkimuksella on yhteys sopimusoikeuteen liittyviin (yksityisoikeuden) oikeudenaloihin. Tutkijakoulu on tarkoitettu käytettäväksi nuoren tutkijan tutkimuksen tukemiseen, eikä se jaa rahoitusta eikä perusta tutkijavirkoja.

Tutkijakoulun tarkoituksena on jatko-opiskelijoille järjestettävän yksityisoikeuden alan yleisten aihepiirien opetuksen kattavuuden ja jatkuvuuden turvaaminen. Tässä tarkoituksessa perustetaan jatko-opiskelijoiden tutkimustoimintaa edistäviä lukupiirejä ja keskustelupiirejä, sekä järjestetään seminaareja mielenkiintoisista ja ajankohtaisista aiheista. Saatetaan myös alkuun tutkijoiden omaehtoisesti muodostamia ja vetämiä tutkijapiirejä. Lisäksi kartoitetaan eri yhteistyötahtojen antamaa opetusta ja tiedotetaan annettavasta opetuksesta jatko-opiskelijoille. Mahdollisuuksien mukaan pyritään tarjoamaan jatko-opiskelijoille myös tieteellisen tutkimuksen tekemiseen, kirjoittamiseen, retoriikkaan ja argumentaatioon perehdyttävää koulutusta.

Tutkijakoulun tehtävänä on tutkimustyön tukeminen ja keskusteluyhteyksien luominen yli oppiaine- ym. rajojen. Tutkimustyötä välittömästi tukevan toiminnan lisäksi tutkijakoulu pyrkii osaltaan kehittämään jatkotutkintoihin liittyvää yhteistyötä kotimaisten ja kansainvälisten korkeakoulujen kanssa.

Aloitusvuonna tutkijakoulun käynnistämisvaiheessa ensisijaisena kohderyhmänä ovat

eri osallistujatahojen päätoimiset tutkijat, mutta tarkoitus on suunnata opetusta myös yliopiston ulkopuolella tutkimustaan tekeville henkilöille, ja siten tukea ja aktivoida heitä tutkimuksen tekemisessä.

Tutkijakoulun toiminta 2004-2005

Kotisivut

Yksityisoikeudenlaitoksen kotisivuille avataan tutkijakoulua varten oma kotisivu. Sen kautta tiedotetaan tutkijakoulun toiminnasta ja välitetään muuta jatko-opiskelijoille tärkeitä informaatiota. Näin myös pidetään yllä yhteyksiä tutkijakoulun yhteistyösapuoliin, sekä ulkomaisten yhteistyöopistojen vastaviin toimintoihin. Kotisivuille kerätään myös tietoa Suomessa ja muissa pohjoismaissa tehtävästä yksityisoikeudenalaan kuuluvasta tutkimuksesta. Kotisivut löytyvät yksityisoikeuden laitoksen kotisivulta osoitteesta http://www.helsinki.fi/oik/tdk/private_law/

Seminaarit

Neljäs Suomalais-Virolainen tutkijakoulu OTL tai OTT tutkintoa suorittaville henkilöille (15 Suomesta+15 Virosta) tarkoitettu 3-päiväinen englanninkielinen intensiiviopetus Tvärminnessä ma-ke 27.9-29.9.2004. Ilmoittautuminen ja oman tutkimusteeman englanninkielinen esittely (2-4 s.) ma 20.9 klo 16.00 mennessä (matti.mikkola@helsinki.fi tai jussi.syrjanen@helsinki.fi). Valinnat tehdään välittömästi.

Muu opetus

1. Syyslukukaudella 2004 Järjestetään *yksityisoikeuden tutkimustraditiota* käsittelevä seminaarityyppinen luentsarja. Oman oikeudenalansa tutkimustradition tunteminen on oleellinen osa tutkijan ammattitaitoa. Tämän opintokokonaisuuden tarkoituksena on siten

perehdyttää jatko-opiskelijat yksityisoikeudellisen tutkimuksen perinteeseen, nykypäivään ja tulevaisuuden näkymiin. Opintokokonaisuus on tarkoitettu oikeustieteellistä jatko-tutkintoa suorittaville tutkijoille.

Luentosarja toteutetaan interaktiivisena oppimisportfolioiden avulla. Oppimisportfolion kirjoittaminen yhdistää luentotilanteissa tapahtuvaan oppimiseen oman kirjoittamisen kautta tapahtuvan syventävän oppimisen. Oppimisportfoliota kirjoittaessaan opiskelija rakentaa aktiivisesti omaa käsitystään opiskeltavista asioista ja rakentaa yhteyksiä luennolla kuultujen asioiden ja oman tutkimuksensa välillä. Opiskelija voi käyttää Portfoliota *jatkuvatäydenteisenä* vielä luentosarjan jälkeenkin. Tällä tavalla jatkuvatäydenteinen portfolio toimii ammattitaidon kehittämisen apuvälineenä. Ks. tarkemmat tiedot tutkijakoulun kotisivuilta.

2. Professori **Juha Karhu** pitää yhdessä dosentti **Soile Pohjosen** ja asianajaja **Mikko Mikkolan** kanssa kurssin, joka käsittelee aikamme sopimusoikeuden käytäntöä, teoriaa ja sitä, kuinka käytäntö ja teoria kohtaavat. Kurssi on tarkoitettu yksityisoikeuden laitoksella täydentäviä tai syventäviä opintoja suorittaville sekä jatko-opintoja harjoittaville henkilöille.

Kurssi sisältää yhteensä 30 tuntia luentoja ja seminaarityöskentelyä. Lisäksi tehdään kurssiin liittyvät pienet harjoitustyöt. Pääosa kurssin opetuksesta ja harjoituksista (24 h) pidetään viikolla 45 klo 16-20 välisenä aikana. Ensimmäinen tapaaminen: maanantai 01.11 klo 14.15-20.00 yksityisoikeuden lai-

toksen luentsalissa. Tarkemmasta kurssiaikataulusta ilmoitetaan myöhemmin.

Kurssille tulee ilmoittautua 22.10 mennessä osoitteella: jussi.syrjanen@helsinki.fi

3. Professori **Matti Mikkola** pitää yhdessä professori **Jyrki Talan** ja dosentti **Matti Niemivuon** kanssa lainvalmistelun kurssin. Kurssilla opetellaan monipuolisesti lainvalmistelun taitoja. Kurssin opetusmuodot ovat seuraavat: 20 tunnin luennot, lainvalmisteluaiheisen laajahkon harjoitustyön tekeminen sekä kaksipäiväinen seminaari harjoitustöiden purkamiseksi. Seminaarin aloitusajankohta on 14.02.2005, tarkemmat tiedot seminaarista löytyvät tutkijakoulun kotisivuilta tai opinto-opista. Katso opinto-opas, kohta Aineiden väliset täydentävät opinnot ja muita opintoja.

4. Syyskuussa alkaa yksityisoikeuden yleiseen teoriaan liittyvä dosentti **Juha Karhun** vetämä nettipohjainen lukupiiri. Aloitusajankohdasta ja kurssin sisällöstä ilmoitetaan tutkijakoulun kotisivulla.

5. Kevätlukukaudella 2004 on aloittanut toimintansa jatko-opiskelijoiden keskinäinen lukupiiri. Lukupiiri jatkaa toimintaansa syyslukukaudella.

Kursseista, aikatauluista ja jaettavana olevista jatko-opintopisteistä tiedotetaan yksityisoikeuden tutkijakoulun kotisivuilla. Sieltä löytyy tietoa myös uusimmista kursseista, jotka eivät vielä löydy opinto-opista. Tietoa tutkijakoulun toiminnasta saa myös tutkijakoulun koordinaattorilta osoitteesta jussi.syrjanen@helsinki.fi.

2) Erityinen osa

Yleinen velvoiteoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

Teoksista sovitaan yksilöllisesti aineen professorin kanssa. Vaihtoehtoina ovat muun muassa seuraavat teokset.

Atiyah, P., Accidents, compensation and the law (1987 tai uudempi), **Atiyah, P.**, Essays on contract (1986 tai uudempi), **Atiyah, P.**, Promises, morals and law (1981), **Collins, H.**, The Law of Contract (1994), **Zweigert, K. - Kötz, H.**, An Introduction to Comparative Law, Part 2, 3rd ed. (1998), s. 323-708, **Runesson, E.**, Rekonstruktion av ofullständiga avtal: särskilt om köplagens reglering av risken för ökade prestationskostnader (1996), **Grönfors, K.**, Ställningsfullmakt och bulvanskap (1961), **Halila, J.**, Saamisoikeuksien kuittauksesta (1961), **Muukkonen, P.J.**, Muutosäännökset (1958), **Pöyhönen, J.**, Sopimusoikeuden järjestelmä ja sopimusten sovittelu (1988), **Wilhelmsson, T.**, Social Contract Law and European Integration (1995), **Nybergh, F.**, Avtalsfrihet - rätt till avtal: en nordisk undersökning om kontraheringsplikt till förmån för privatpersonen (1997), **Taxell, L.E.**, Avtal och rättsskydd (1972), **Taxell, L.E.**, Skadestånd vid avtalsbrott (1993), **Ämmälä, T.**, Sopimuksen pätemättömyyden korjaantumisesta (1993), **Hemmo, M.**, Vahingonkorvauksen määräytymisestä sopimussuhteissa (1994).

(ii) Laudatur–arvosana (7 ov)

Teoksista sovitaan yksilöllisesti aineen professorin kanssa. Vaihtoehtoina ovat muun muassa edellä cum laude approbatur –arvosanan kohdalla mainitut teokset.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Mika Hemmon** velvoiteoikeuteen ja yritysjuridikkaan keskittynyt jatkokoulutusseminaari kokoontuu Yksityisoikeuden laitoksen seminaarisalissa 16.9, 13.10, 1.11, 24.11, 12.1, 27.1, 17.3, 6.4, 4.5 ja 19.5 kello 16-18. Tarkempi ohjelma ilmoitetaan postituslistan kautta. Listalle pääsee ilmoittautumalla mika.hemmo@helsinki.fi.

Kauppaoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (5 ov)

Tutkintovaatimuksista voidaan aina myös sopia erikseen kuulustelun vastaanottavan opettajan kanssa. Opiskelijan, joka on jo suorittanut opinto-oppaassa mainittuja teoksia opintojen aiemmassa vaiheessa, tulee aina sopia korvaavista teoksista.

Yhteisöoikeus

- 1) **Bergström, C. - Samuelsson, P.**, Aktiebolagets grundproblem (2001).
- 2) Report of the High Level Group of Company Law Experts on a Modern Regulatory Framework for Company Law in Europe 4.11.2002 (löytyy komission sisämarkkinaosaston www-sivuilta osoitteesta http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/company/company/modern/consult/report_en.pdf) tai **Dine, J.**, Company Law (2001).
- 3) **Airaksinen, M. - Jauhiainen, J.**, Osa-KEYhtiölaki (1997).
- 4) **Feldman, D. - Meisel, F.**, Corporate and Commercial Law: Modern developments (1996), s. 1-203 ja 277-393.
- 5) **Timonen, P.**, Corporate Governance: Instituutit ja lainsäädännön merkitys (2000).

Immateriaalioikeus

- 1) **Domeij, B.**, Focus på patenträtten (1997).
- 2) **Drockila, L.**, Tavaramerkin sekoitettavuudesta ja harhaanjohtavuudesta (1986) s. 17-343 *tai* **Palm, J.**, Tavaramerkki, kilpailu, alkuperä (2002) *tai* **Olsson, H.**, Copyright och internationell upphovsrätt (1998).
- 3) **Koktvedgaard, M. - Levin, M.**, Lärobok i Immaterialrätt (2002).
- 4) **Anderman, S.**, EC Competition Law and Intellectual Property Rights (2000).

Markkinaoikeus

- 1) **Howells, G. G.**, European Business Law (1996) *tai* **Sisula-Tulokas, L. (toim.)**, Ulkomaankauppaoikeus (1998).
- 2) **Bernitz, U.**, Otilbörlig konkurrens mellan näringsidkare (1993) *tai* **Mentula, A.**, Kartellit Suomen ja EY:n kilpailuoikeudessa (2002).
- 3) **Kuoppamäki, P.**, Markkinavoiman sääntely EY:n ja Suomen kilpailuoikeudessa (2003) s. 435-1280.
- 4) **Anttila, T.**, Pankki, riskit ja sääntely (1996) *tai* **Rudanko, M.**, Arvopaperimarkkinat ja siviilioikeus (1998).

Kuluttajaoikeus

- 1) **Reich, N.**, Europäische Verbraucherrecht (1996) *tai* **Howells, G. - Wilhelmsson, T.**, EC Consumer Law (1997).
- 2) **Wilhelmsson, T. - Kaukonen, K. (toim.)**, Euroopan integraatio ja sosiaalinen sopimusoikeus (1993), *tai* **Wilhelmsson, T.**, Social Contract Law and European Integration (1995).
- 3) **Viitanen, K.**, Lautakuntamenettely kuluttajariitojen ratkaisukeinona (2003), s. 1-225, 393-402 ja 461-553 *tai* **Nybergh, F.**, Avtalsfrihet - rätt till avtal (1997), s. 89-300 *tai* **Bärlund, J.**, Reklamation i konsumentavtal (2002).
- 4) **Wilhelmsson, T. - Rudanko, M.**, Tuotevastuu (1991) *ja* **Wallin, C.-H.**, Markkinavalvonnan järjestäminen Suomessa (1991).

(ii) Laudatur-arvosana (7 ov)

Tutkintovaatimuksista voidaan aina myös sopia erikseen kuulustelun vastaanottavan opettajan kanssa. Opiskelijan, joka on jo suorittanut opinto-oppaassa mainittuja teoksia opintojen aiemmassa vaiheessa, kuten perustutkinnon täydentävissä opinnoissa, tulee aina sopia korvaavista teoksista.

Yhteisöoikeus

- 1) **Davies, P.L.**, Gower and Davie's Principles of Modern Company Law (2003) *tai* **Cheffins, B.**, Company Law (1997).
- 2) **Tolonen, J.**, Der allgemeine Erklärungs hintergrund der wirtschaftlichen Ordnung und seine Anwendung auf das Aktiengesellschaftsrecht (1974) *tai* **Toiviainen, H.**, Osakeyhtiön toimitusjohtajan asema (1992) *tai* **Aoki, M.**, Information, Corporate Governance and Institutional Diversity. Competitiveness in Japan, the USA, and the Transitional Economies (2000).
- 3) **Timonen, P.**, Määräysvalta, hinta ja markkinavoima (1997) *tai* **Kaisanlahti, Timo**, Sidosryhmät ja riski pörssiyhtiössä (1999) s.1-159 sekä osa II, Artikkelit.
- 4) **Toiviainen, H.**, Suomen yhteisöoikeuden arvoperusta (2002).
- 5) **Finch, V.**, Corporate Insolvency Law. Perspectives and Principles (2002).

Immateriaalioikeus

Tutkintovaatimuksista voidaan aina myös sopia erikseen kuulustelun vastaanottavan opettajan kanssa. Opiskelijan, joka on jo suorittanut opinto-oppaassa mainittuja teoksia opintojen aiemmassa vaiheessa, kuten perustutkinnon täydentävissä opinnoissa, tulee aina sopia korvaavista teoksista.

- 1) **Cornish, W.R. - Llewelyn, D.**, Intellectual Property: Patents, Copyrights, Trade Marks and Allied Rights (2003) *tai* **Tritton, Guy**, Intellectual Property in Europe (2002).
- 2) **Koktvedgaard, M.**, Immaterialretspositioner (1965) *tai* **Godenhielm, B.**, Patens-

kyddets omfattning i europeisk och nordisk rätt (1994) tai **Domeij, B.**, Läkemedelspatent (1998) tai **Rahnasto, I.**, How to Leverage Intellectual Property Rights (2001) tai **Rahnasto, I.**, Intellectual Property Rights, external effects and anti-trust law. Leveraging IPRs in the communications industry (2003).

3) **Oesch, R.**, Oikeus valokuvaan (1993) tai **Salokannel, M.**, Ownership in Rights of Audiovisual Productions (1997) tai **Nordell, P.J.**, Rätten till det visuella (1997) tai **Holmqvist, L.**, Varumärkets särskiljningsförmåga (1999) tai **Norrgård, M.**, Interimistiska förbud i immaterialrätten (2002).

4) **Davison, M.**, Legal Protection of Databases (2003).

Markkinaoikeus

1) **Goyder, D. G.**, EC Competition Law (4. ed., 2003) tai **Whish, R.**, Competition Law, (5. ed., 2003), s. 1–48, 79–304, 453–582, 779–880 tai **Faull, J. – Nikpay, A. (ed)**, The EC Law of Competition. (1999).

2) **Kapteyn, P. J. G. – Van Themaat, P. Verloren**, Introduction to the Law of European Communities (1998) s. 575–940.

3) **Bernitz, U.**, Otillbörlig konkurrens mellan näringsidkare (1993) tai **Rahnasto, I.**, Intellectual Property Rights, external effects and anti-trust law. Leveraging IPRs in the communications industry (2003)

4) **Neale, A. D. – Goyder, D. G.**, The Antitrust Law of the USA (3. ed.) ja **Bernitz, U.**, Den nya svenska konkurrenslagen (1996).

5) **Virtanen, P.**, Määrävän markkina-aseman kontrollointi (2001).

Kuluttajaoikeus

1) **Cranston, R.**, Consumers and the Law (1984) tai **Wilhelmsson, T.**, Twelve essays on Consumer Law and Policy (1996).

2) **Rickett, C. – Telfer, T. (toim.)**, International Perspectives on Consumers' Access to Justice (2003) tai **Wilhelmsson, T. – Tuominen, S. – Tuomola, H.**, Consumer Law in the Information Society (2001).

3) **André, M.**, Marknadsföringsansvar tai **Reich, N. – Woodroffe, G.**, European Consumer Policy after Maastricht (1994).

4) **Ramsay, I. (toim.)**, Consumer Law (1992).

b) Aineen jatkokoulutusseminaarit

Vsn. prof. **Heikki Toiviainen** johtaa kauppa-oikeuden jatkokoulutusseminaaria. Kustakin seminaarilaisuudesta ilmoitetaan erikseen ilmoitustaululla ja sähköisellä postituslistalla oleville henkilöille. (Ilmoittautukaa ystävällisesti osanottajiksi postituslistan laatimista varten).

Prof. **Heikki Halila** johtaa säätiöoikeuden tutkijaseminaaria. Ensimmäinen kokoontuminen on 13.9. klo 18 yksityisoikeuden laitoksen seminaarisalissa.

Dos. **Rainer Oesch** johtaa immateriaalioikeuden jatkokoulutusseminaaria kuukausittain jatkuvana. Ajasta ja paikasta ilmoitetaan postituslistalla oleville sekä ilmoitustaululla.

Esineoikeus

a) Kuulustelut

Tentteihin kuuluu opintoviikkoja vastaavassa laajuudessa kirjallisuutta. Pääsääntöisesti yksi opintoviikko vastaa 280 sivua. Luettavaan sivumäärään vaikuttavat tentittävän aineiston vaikeus ja kieli. Annetut kirjallisuusluettelot ovat vain esimerkkejä. Tentti-vaatimuksista sekä linjavaihtoehtoista tulee aina sopia erikseen prof. Teporan kanssa.

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

A. Omistus- ja käyttöoikeus

1) **Paasto, P.**, Omistuskäsitteistön rakenteesta (1994)

2) **Kartio, L.**, Rakennuksen omistajan oikeusasemasta (1974) tai **Tepora, J.**, Omistuksenpidätyksestä (1984).

3) **Wirilander, J.**, Käyttöoikeudesta kiinteistöön (1980).

- 4) **Rodhe, K.**, Handbok i sakrätt (1985). Sekä jokin seuraavista:
- 5) **von Eyben, W.E.**, Formuerettigheder (1979 tai uudempi), **Lilleholt, K.**, Godtruerverv og kreditorvern (1989 tai uudempi), **von Eyben, W.E. - Vinding-Kruse, A.**, Inledning til Formueretten (1987 tai uudempi).
- 6) **Kaisto, J.**, Sopimusvapaus, laki ja maksusuoja (2001).

B. Vakuusoikeus

- 1) **Tepora, J.**, Omistuksenpidätyksestä (1984) tai **Tuomisto, J.**, Omistuksenpidätys ja leasing (1988).
- 2) **Havansi, E.**, Panttioikeus osakkeeseen I (1979).
- 3) **Lilleholt, K.**, Godtruerverv og kreditorvern (1989 tai uudempi) tai **Helander, B.**, Kreditsäkerhet i lös egendom (1984).
- 4) **Walin, G.**, Panträtt (1998).
- 5) **Walin, G.**, Om företagshypotek (1995).
- 6) **Tepora, J. - Takki, T.**, Factoring (1994).
- 7) **Björn, B.**, Factoring (1995).
- 8) **Millqvist, G.**, Finansiell leasing (1986).
- 9) **Wood, P.R.**, Comparative Law of Security and Guarantees (1995).
- 10) **Månsson - Andersson (toim.)**, Värdepapperisering (1995).
- 11) **Tuomisto, J.**, Vuokranantaja ja vuokralaisen konkurssi (1991).
- 12) **Tytko, D.**, Grundlagen der Projektfinanzierung (1999).

C. Kirjaamisoikeus

- 1) **Koulu, R.**, Legaalisista kiinteistöpanntioikeuksista (1986) ja **Koulu, R.**, Irtaimen esineen omistuksen kirjaamisesta. Oikeustiede - Jurisprudentia XX (1987), s. 187-232.
- 2) **Tuomisto, J.**, Tyypipakosta aikaprioriteettiin (1993).
- 3) **Ojanen, I. - Sutinen, J.**, Yrityskiinnitys (1991) ja **Tepora, J.**, Yrityskiinnityksen suhde auto-, alus- ja ilma-aluskiinnitykseen, DL 1990 s. 587-625.
- 4) **Helander, B.**, Kreditsäkerhet i lös egendom (1984) ss. 531-585.

- 5) **Koulu, R.**, Kirjaamisesta arvoosuusjärjestelmässä, LM 1992 s. 477-505 ja **Kaisto, J.**, Valtuutus ja arvo-osuuden luovutus (1993).
- 6) **Göransson, U.**, Traditionsprincipen (1985).
- 7) **Illum, K.**, Tinglysning (1994)

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov)

- 1) **Zitting, S.**, Omistajanvaihdoksesta silmällä pitäen erityisesti lainhuudatuksen vaikutuksia (1951).
- 2) **Forssell, H.**, Tredjemansskyddets gränser (1976).
- 3) **Håstad, T.**, Sakrätt avseende lös egendom (1994).
- 4) **Hessler, H.**, Allmän sakrätt (1973).
- 5) **Braekhus, S. - Haerem, A.**, Norsk tingsrett (1964).
- 6) **Illum, K.**, Dansk tingsret (viim. p.).
- 7) **Schapp, J.**, Sachenrecht (1994).
- 8) **Lawson, F.H. - Rudden, B.**, The Law of Property (1993).
- 9) **Kaisto, J.**, "Tiesi tai olisi pitänyt tietää" (1997).
- 10) **Kaisto, J.**, Sopimusvapaus, laki ja maksusuoja (2001).
- 11) **Persson, A.H.**, Förbehållsklausuler (1998)

b) Aineen jatkokoulutusseminaarit

Professori **Jarno Tepora** johtaa aineen jatkokoulutusseminaaria yksit.oik. ss. sl. Seminaarin tarkka ohjelma ilmoitetaan myöhemmin (12h).

Perhe- ja jäämistöoikeus

Linjavälisestä ja tenttikirjallisuudesta on sovittava erikseen aineen professorin kanssa. Cum laude approbatur –arvosanan tentin laajuus on 1000-1400 sivua tentittävien kirjojen kielestä riippuen. Laudatur-arvosanan tentin laajuus on vastaavin perustein 1500-1950 sivua.

A. Perintö- ja testamenttioikeus

Aarnio, A., Perillisen oikeusasemasta (1967).
Aarnio, A., Kysymyksiä testamenttioikeuden alalta (1969)
Arnholm, C.J., Arveretten (4.p. 1980)
Augdall, P. - Hambro, P.E., Arveloven med kommentarer (1985).
Bailey, S.J., The Law of Wills (7.p. 1973).
Brox, H., Erbrecht (uusien painos).
Clark - Ross Martyn., Theobald on Wills (1993)
Danielsen, S., Arveloven (1997)
Dukemienier - Johansson., Wills, Trusts, and Estates (2000)
Finch - Masson - Wallis - Hayes., Wills, Inheritance and Families (1996)
Kangas, U., Lahja (1993).
Kangas, U., Lesken oikeudellinen asema (1982).
Kralik, W., Das Erbrecht (1983).
Lødrup, P., Arverett. 4. utgave (1999).
Lohi, T.: Ennakkoperinnöstä (1999)
Lohi, T., Vastuu kuolleen henkilön velasta I (1998).
Mellows, A.R., The Law of Succession (uusien painos)
Nørgaard, I. - Nørgaard, J. - Vesterdorf, P.: Arveret (1998)
Parry and Clark, The Law of Succession (11.p. 2002).
Ross., Inheritance Act claims (2000)
Saarenpää, A., Perintö ja jäämistö (1994).
Saarenpää, A., Tasajaon periaate (1980).
Schmidt, T.S., (red) Arveret (2.p. 1991) tai osia teoksesta.
Sherrin - Barlow - Wallington: William's Law relating to Wills (1987)
Taksø-Jensen, F., Person-, Familie- og Arveret (1997).
Taksø-Jensen, F.: Arveretten (1996)
Taksø-Jensen, T., Testamenter (2002)
von Lübtow, U., Erbrecht (1971).
Walin, G., Kommentar till Ärvdabalken. Del I (2000) ja Del II (1993).
Ylöstalo, M., Testamentin moitteesta (1953)
Ylöstalo, M., Testamentin tulkinnasta (1954).

B. Avioliitto-oikeus

Agell, A., Samboende utan äktenskap. Rättsläge och rättspolitik (1982).
Agell, A., Underh II till barn och make (3.p. 1986 tai uudempi).
Bradley, D.: Family Law and Political Culture (1996)
Bromley, P.M. - Lowe, N.V., Bromley's Family Law (7.p. 1987).
Cretney, S & Masson, J., Principles of Family Law (6th edition 1997)
Dnes - Rowthorn, The Law and Economics of Marriage & Divorce 2002)
Eekelaar, J., Family Law and Social Policy (2.p. 1984).
Eekelaar, J. - Mavis, M., Maintenance after Divorce (1986).
Fineman, M., The Illusion of Equality (1991).
Freeman, M.D.A. (ed.), Essays in Family Law (1985).
Giesen, D., Familienrecht (1994)
Glendon, M., The Transformation of Family Law (1989).
Glendon, M.A., The New Family and the New Property
Hogget, B.M. - Pearl, D.S., The Family Law and Society. Cases and Materials (3.p. 1991).
Holmøy - Lødrup., Ekteskapsloven (2001)
Jänträ-Jareborg, M., Partsautonomi och efterlevande makes rättsställning (1989).
Lødrup, P., Familieretten. 3. utgave (1997).
Lund-Andersen (& alt.), Familieret (4.udegave 1996).
Mahkonen, S., Avioero (1980).
Nielsen, L. - Rasmussen, J., Familieretten (2001)
Ryrstedt, E., Bodelning och bostad (1998)
Saarenpää, A., Avioliittolain muutokset (4.p. 1992).
Strøm Bull, K., Avtaler mellom ektefeller (1993).
Sverdrup, T., Stiftelse av sameie i ekteskap og ugift samliv (1997)
Teleman, Ö., Bodelning under äktenskap och vid skilsmässa (1998).
Teleman, Ö., Äktenskapsförord (1997)

Tottie, L., Äktenskapsbalken (1990).
Weitzman, L - Maclean, M (ed.), Economic Consequences of Divorce (1992).

C. Lapsi- holhous- ja nimioikeus

Agell, A (red.), Familjestöd, familjebegrepp och underhållsskyldighet mot barn i de nordiska länderna (1996)
Beitzke, G., Familienrecht (26.p. 1992), s. 179-339.
Belling & alt., Das Selbstbestimmungsrecht Minderjähriger bei medizinischen Eingriffen (1994).
Danielsen, S. - Black, N., Myndighedsloven (3.p. 1988).
Freeman, M.D.A., The Rights and the Wrongs of Children (1983).
Halttunen, R., Oikeudellisesta ratkaisusta joustavien oikeusnormilauseiden soveltamisalueella (1993).
Kaisto, J. - Oulasmaa, P., Lapsen elatus (1994).
Kangas, U., Suomen nimioikeus (1999).
Kangas, U., Uskottu mies holhousoikeudenjärjestelmässä (1987).
Kurki-Suonio, K., Äidin hoivasta yhteishuoltoon (1999).
Köhler, W - Luthin, H., Handbuch des Unterhaltsrechts (8. Auflage 1993).
Lynge Andersen, L. - Iversen, B. - Norgaard, J., Umyndiges formue (1988).
Mahkonen, S., Voidaanko lasta lailla suojella? (1991)
Mahkonen, S., Lastensuojeluilmoitus (2003)
Mikkola, M. - Helminen, J., Lastensuojelu (1994).
Savolainen, M., Lapsen huolto ja tapamisoikeus (1984).
Schiratzki, J., Barnets bästa i ett mngkulturellt Sverige (2001)
Schiratzki, J., Barnrättens grunder (2002)
Schiratzki, J., Vårdnad och vårdnadstvister (1997)
Singer, A., Föräldrarskap i rättslig belysning (2000)
Smith, L., Foreldremyndighet og bamerett (1981).

Walén, G - Vängby, S., Föräldrabalken. En kommentar. Del I (2002), Del II (2002)
Walén, G - Vängby, S., Föräldrabalken. Del I - II (2002).

Työoikeus

a) Kuulustelut

Tutkintovaatimuksista on sovittava aina erikseen aineen professorin kanssa.

(i) Cum laude -arvosana

a) Jos jatko-opiskelijan vahvistettu pääaine on sama, jossa hän on suorittanut OTK-tutkinnon syventävät opinnot: pääaineen opintoja tukeva, saman oppiaineen tai aineryhmän muu erikoistumisala kuin syventävissä opinnoissa tai lähiaineen cum laude approbatur -opintojakso.

b) Jos jatko-opiskelija ei ole suorittanut OTK-tutkinnon syventäviä opintoja hänelle vahvistetussa pääaineessa: suoritetaan pääaineen cum laude approbatur -opintojakso.

Laajuus: 5 opintoviikkoa.

(ii) Laudatur -arvosana

Opiskelijan valinnan mukaan yksi teos jokaisesta kohdasta 1-4 *sekä kohta 5*. Aiemmin suoritettuja teoksia ei voida valita. **Teoksista on joka tapauksessa aina sovittava erikseen prof. Tiitisen kanssa.**

1) Vuorio, J., Työsuhteen ehtojen määrääminen (1955) tai Tiitinen, K-P., Työ- ja virkaehtosopimusten neuvottelulausekkeista (1979) tai Bruun, N., Kollektivavtal och rättsideologi (1979) tai Sulkunen, O., Kansainväliset ammattiyhdistysoikeudet (2000).

2) Sarkko, K., Työrauhavelvollisuudesta (1969) tai Sarkko, K., Työehtosopimuksen määräysten oikeusvaikutukset (1973) tai Saloheimo, J., Hallintopakosta työsuoje-lun valvonnassa (1987) tai Saloheimo, J., Uudistuva työympäristö. Työturvallisuuden

EY-oikeudelliset perusteet (1996) tai **Nieminen, K.**, Työsuhteen ehtojen sopiminen yhteistoimintamenettelyssä (2000) tai **Valkonen, M.**, Kollektiiviperusteinen irtisanomissuojat (2001).

3) **Sipilä, A.**, Suomen työoikeuden käsite ja järjestelmä sekä suhde sosiaaliseen lainsäädäntöön (1938) tai **Aurejärvi, E.**, Urakkasopimus (1976) tai **Kairinen, M.**, Perussuhde-teoriasta työoikeuden yleisten oppien osana (1979).

4) **Henning, A.**, Tidsbegränsad anställning (1984) tai **Göransson, H.**, Kollektivavtalet som fredspliktinstrument (1988) tai **Nyström, B.**, Medling i arbetstvister (1990) tai **Eklund, R.**, Bolagisering - ett mode eller måste (1992) tai **Malmberg, J.**, Anställningsavtalet. Om anställningsförhållandets individuella reglering (1997) tai **Rimsten, O.**, Arbetsdomstolen och lagstiftaren. Om värderingar i rättsligt beslutsfattande (1998) tai **Glavä, M.**, Arbetsbrist och kravet på saklig grund. En alternativrealistisk arbetsrättslig studie (1999) tai **Fransson, S.**, Lönediskriminering (2001)

5) Vastaväittäjien lausunnot niistä suomalaisista väitöskirjoista, jotka tenttivä on valinnut suoritettavikseen (LM 1956 s. 267 ss., 1969 s. 578 ss., 1977 s. 83 ss., 1979 s. 384 ss. ja 583 ss., 1980 s. 55 ss., 1988 s. 172 ss., 2001 s. 358 ss. ja 902 ss sekä 2002 s. 457 ss.

Laajuus: 7 opintoviikkoa.

b) Aineen jatkokoulutusseminaarit

Prof. **Kari-Pekka Tiitinen** johtaa Helsingin yliopiston, Lapin yliopiston, Svenska handelshögskolanin ja Turun yliopiston yhteistä jatkokoulutusseminaria. Seminaarin tarkka ohjelma ilmoitetaan erikseen.

Sosiaalioikeuden tutkijapiiri

Tarkoitus: Edistää alan tutkimusta ja opetusta sekä kansainvälisten yhteyksien luomista ja ylläpitämistä Skandinavian, Venäjän ja Baltian maiden tutkijoiden ja tutkimuslaitosten sekä Leuvenin yliopiston yhteydessä toimivan Euroopan sosiaaliturvainstituutin

kanssa. Tutkijapiiri käynnistyy loppukeväästä 2005. Asiasta kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteys professori Matti Mikkolaan: matti.mikkola@helsinki.fi.

Muu yksityisoikeuden laitoksen tutkijakoulutus Kts. opinto-oppaan kohta yksityisoikeuden laitoksen tutkijakoulu.

Maa-, vesi- ja ympäristöoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

1) **Westerlund, S.**, En hållbar rättsordning (1997) tai **Ebbesson, J.**, Compatibility of international and national environmental law (1996).

2) **Hollo, E.J.**, Pilaamiskiellon sisältö vesilain mukaan (1976) tai **Vihervuori, P.**, Viranomaisen asianosaispuhevallasta vesiasioissa (1981).

3) **Ekroos, A.**, Kauneus ja rumuus ympäristöoikeudessa (1995) tai **Kuusiniemi, K.**, Ympäristönsuojelu ja immisioajattelu (1992).

4) **Kloepfer, M.**, Umweltrecht s. 10 – 467 (vain korpusteksti) (1998) tai **Prieur, M.**, Droit de l'environnement (2000) tai **Ball, S. - Bell, S.**, Environmental Law (1998) s. 1-263 ja 379-447.

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov)

1) **Ekroos, A.**, Kauneus ja rumuus ympäristöoikeudessa (1995) tai **Tolvanen, J-P.**, Maankäytön luonnonsuojelullinen sääntely (1998).

2) **Kuusiniemi, K.**, Ympäristönsuojelu ja immisioajattelu (1992) tai **Määttä T.**, Maanomistusoikeus (1999).

3) **Hollo, E.J.**, Pilaamiskiellon sisältö vesilain mukaan (1976) tai **Vihervuori, P.**, Viranomaisen asianosaispuhevallasta vesiasioissa (1981).

4) **Westerlund, S.**, En hållbar rättsordning (1997) tai **Ebbesson, J.**, Compatibility of international and national environmental law (1996)

5) **Kloepfer, M.**, Umweltrecht s. 10 – 467 (vain korpusteksti) (1998) tai **Prieur, M.**, Droit de l'environnement (2000) tai **Ball, S. - Bell, S.**, Environmental Law (1998) s. 1-263 ja 379-447.

Laudatur- arvosanan tutkintovaatimuksiin kuuluu lisäksi kaksi erikseen sovittavaa teosta

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Erkki J. Hollo** pitää ympäristöoikeuden jatkokoulutusseminaarin sl 28.9. alkaen ja kl 18.1. alkaen tiistaisin 18-20 Yksit.oik.ss. Ks. myös yksityisoikeuden laitoksen tutkijakoulu.

Eurooppaoikeus

a) Kuulustelut

i) Cum laude abrobatur-arvosana

Sopimuksen mukaan valittavat teokset. Seuraavasta luettelosta on kuitenkin tentittävä yksi teos.

1.) **Hartley, T. C.**, The Foundations of European Community Law, Oxford 1998

2.) **Craig, P. – de Búrca, G.**, EU Law, Oxford 1998, s. 1-348.

3.) **Schermers, H.G.-Waelbroeck, D.**, Judicial Protection in the European Union, Sixth edition, The Hague 2001.

ii) Laudatur-arvosana

Aineen professorin kanssa sovittavat teokset, yhteensä n. 1900 sivua. Seuraavasta luettelosta on tentittävä kuitenkin vähintään kaksi teosta:

1.) **Anderson, D.W.K.**, References to the European Court, London 2002.

2.) **Alanen, J.**, Tavaroiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionissa, Helsinki 2002.

3.) **Bengoetxea, J.**, The Legal Reasoning of the European Court of Justice, Towards a European Jurisprudence, Oxford 1993.

4.) **Craig, P. – de Búrca, G.**, The Evolution of EU Law, Oxford 1999, luvut 1-9, 12 ja 14

5.) **Dehousse, R.**, The European Court of Justice, London 1998 tai Brown, L. Neville - Jacobs, Francis G.: The Court of Justice of the European Communities, Fourth Edition, London 1994.

6.) **Emiliou, N.**, The Principle of Proportionality in European Law, A Comparative Study, London 1996.

7.) **Hartley, T.C.**, Constitutional Problems of the European Union, Oxford 1999.

8.) **Kuoppamäki, P.**, Markkinavoiman sääntely EY:n ja Suomen kilpailuoikeudessa, Jyväskylä 2003.

9.) **Nugent, N.**, The Government and Politics of the European Community, Fourth Edition, London, 1999.

10.) **Ojanen, T.**, The European Way, The Structure of National Court Obligation under EC Law, Saarijärvi 1998.

11.) **Oliver, P.**, Some Further Reflections on the Scope of Articles 28-30 (ex 30-36) EC, Common Market Law Review 4/1999, s. 783-806.

12.) **Oliver, P.**, Free Movement of Goods in the European Community, Fourth Edition, London 2003.

13.) **Prinssen, J.M. – Scrauwen, A.** (eds.), Direct effect, Rethinking a Classic of EC Legal Doctrine, Groningen 2002.

14.) **Raitio, J.**, The Principle of Legal Certainty in EC Law, Dordrecht, 2003

15.) **Slaughter A-M –Sweet A. S. –Weiler J.H.H.**, The European Courts & National Courts, Oxford 1998

16.) **Snell, J.**, Goods and Services in EC Law, A Study of the Relationship Between the Freedoms, Oxford 2002.

17.) **Steyger, E.**, National Traditions and European Community Law, Margarine and Marriage, Aldershot 1997.

18.) **Van Bael, I.-Bellis, J-F.**, Competition Law of the European Community, Illinois 1994.

19.) **Weiler, J.**, The Constitution of Europe, Cambridge 1999

b) Professori **Juha Raitio** johtaa eurooppa-oikeuden jatkokoulutusseminaaria. Syysluku-kauden 2004 istunnoista ilmoitetaan tiedekunnan ja oppiaineen www-sivuilla.

Opiskelijoita pyydetään seuraamaan oppiaineen www-sivuja, joilla ilmoitetaan luennoista sekä muusta opetuksesta. (<http://www.helsinki.fi/oik/tdk/laitokset/laitokset.html>)

Oikeusteoria

Tutkintovaatimuksista tulee sopia aineen opettajan kanssa.

Sopimuksen mukaan cum laude approbatur-arvosanaa varten noin 1400 sivua ja laudatur-arvosanaa varten noin 1900 sivua teokista, joita ei ole aikaisemmin suoritettu, esimerkiksi: **Aulis Aarnio**, *The Rational As Reasonable* (1987), **Carlos E. Alchourron & Eugenio Bulygin**, *Normative Systems* (1971), **Robert Alexy**, *A Theory of Legal Argumentation. The Theory of Rational Discourse as Theory of Legal Argumentation*. (1989), **M. Bogdan**, *Komparativ rättskunskap* (1993), **James Boyd-White**, *Heraclides Bow: Essays on the Rhetoric and Poetics of Law* (1985), **Otto Brusiin**, *Tuomarin harkinta normien puuttuessa* (1938), **Lars D. Eriksson**, *Kritik, moral och rätt* (1992), **Joel. Feinberg & Hyman Gross**, (toim.), *Philosophy of Law* (uusin laitos), **Costas Douzinas** et al. (toim.), *Postmodern Jurisprudence* (1991), **Peter Goodrich**, *Oedipus Rex* (1995), **H.L.A. Hart**, *The Concept of Law* (2.p., 1994), **Markku Helin**, *Lainoppi ja metafysiikka* (1988), **Ari Hirvonen**, *Oikeuden käynti. Antigonen laki ja oikea oikeus* (2000), **Arthur Kaufmann**, *Grundprobleme der Rechtsphilosophie* (1994), **Hans Kelsen**, *Reine Rechtslehre*. 2.p. (1960), **Duncan Kennedy**, *A Critique of Adjudication {fin de siècle}* (1997), **Eerik Lagerspetz**, *Opposite Mirrors* (1995), **Karl Larenz**, *Methodenlehre der Rechtswissenschaft* (4. p. 1979), **Neil MacCormick**, *Legal Reasoning and Legal Theory* (1978),

Panu Minkkinen, *Thinking without Desire*. (1999), **Matti I. Niemi**, *Päämäärien valtakunta* (1996), **Satu Paasilehto**, *Constellations. A New Approach to Legal Culture and European Integration of Private Law* (2002), **Aleksander Peczenik**, *Rätten och förnuftet* (1988), **Juha-Pekka Rentto**, *Prudentia iuris. The Art of the Good and the Just* (1988), **Alf Ross**, *On Law and Justice* (1953), **Carl Schmitt**, *Poliittinen teologia* (1997), **Raimo Siltala**, *A Theory of Precedent* (2000), **Raimo Siltala**, *Oikeustieteen tietenteoria* (2003), **Jarkko Tontti**, *Right and Prejudice. Prolegomena to a Hermeneutical Philosophy of Law* (2004), **Kaarlo Tuori**, *Foucault'n oikeus* (2002), **K. Zweigert**, - **H. Kötz**, *Einführung in die Rechtsvergleichung auf dem Gebiete des Privatrecht I-II* (1984 tai uudempi painos), tai **samat**, *An Introduction to Comparative Law I-II* (1998).

b) Aineen jatkokoulutusseminaari (vähintään 100 pistettä)

c) Väitöskirja (suosituslaajuus 250-300 sivua)

Oikeushistoria

1 b) Oikeushistorian teorit ja menetelmät (2 ov)

HUOM! Tämän opintojakson voi myös suorittaa kevätlukukaudella 2005 järjestettävällä kurssilla *Oikeushistorian menetelmät ja teoreettiset virtaukset*.

1) **Kekkonen, J.**: ”Oikeudellisen muutoksen tutkimisesta – minun metodini”, *Minun metodini* (toim. J. Häyhä) ja **Kotkas, T.**: ”Kolme näkökulmaa oikeushistorian tutkimukseen”, *Oikeus* 1999:4.

sekä **Kalela, J.**, *Historiantutkimus ja historia* tai **Peltonen, M.**, *Mikrohistoriasta tai Heikkisen, A.*, *Ihminen historian rakenteissa tai*

Kalela, J., Aika, historia ja yleisö (ei aikaisemmin tentittyä).

2) **Tosh, J.**, The Pursuit of History tai **Heikkinen, A.**, Menneisyyttä rakentamassa tai **Kalela, J.**, Historian tutkimusprosessi tai **Heikkinen, A.**, Historiantutkimuksen päämäärät ja menetelmät tai **Ylikangas, H.**, Oikeushistoriasta ja sen tutkimisesta tai **Autio – Katajala-Peltomaa – Vuolanne** (toim.): Historioitsijan arki ja tutkimuksen prosessi.

2 a) (i) Pääaineen opintoja täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -opintojakso (5 ov)

1) **Nelken, D.**, Comparing Legal Cultures (1996) tai **Gessner, V.**, - **Hoeland A.**, - **Varga, C.**, (eds), European Legal Cultures (1996).

2) Vapaavalintaisesti yksi seuraavista (ei aiemmin tentittyä): **Van Caenegem, R. C.**, A Historical Introduction to Western Constitutional Law (1995) tai **Wieacker, F.**, A History of Private Law in Europe (1995) tai **Horwitz, M.J.**, The Transformation of American Law, 1870–1960, The Crisis of Legal Orthodoxy (1992).

3) **Spierenburg, P.**, The Broken Spell. A Cultural and Anthropological History of Preindustrial Europe (1991).

4) Vähintään kaksi aineen professorin kanssa erikseen sovittavaa koti- tai ulkomaista monografiaa.

Pääaineen cum laude approbatur -opintojakso (5 ov)

1) **Kalela, Jorma**: Historiantutkimus ja historia (2000)

2) **Robinson – Fergus – Gordon**: An Introduction to European Legal History (3. painos 2001)

3) **Kronman, Anthony**: Max Weber. Stanford University Press 1983.

4) **Tuori, Kaarlo**: Oikeuden rationaalisuus. Helsingin yliopisto 1988.

5) Erikseen sovittava, kunkin osallistujan omaan tutkielma-aiheeseen liittyvä teos tai yhdistelmä artikkeliaineistoa.

(ii) Pääaineen laudatur-opintojakso (7 ov.)

1) **Tiihonen, S.**, Herruus 1 tai Herruus 2

2) **Kangas, U.** (toim.), Oikeustieteen historia Suomessa 1900–2000 tai **Suomen tieteen historia 2**.

3) Vähintään neljä aineen professorin kanssa erikseen sovittavaa koti- tai ulkomaista monografiaa.

2 b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Jukka Kekkonen** johtaa oikeushistorian jatkokoulutusseminaaria. Ensimmäisen kokoontumisen ajankohta on keskiviikkona 29.9.2004 klo 16–18 ja tällöin professori Jaakko Frösen alustaa papyrustutkimuksistaan. Paikasta ja muusta lukuvuoden ohjelmasta ilmoitetaan erikseen.

3. Oikeustieteen, erityisesti oikeushistorian, teorit ja menetelmät (cum laude approbatur) (5 ov)

1) Yksi seuraavista: **Jenkins, K.**, Why History? tai **Skopcol, T.** (toim.): Vision and Method in Historical Sociology tai **Burke, P.**, History and Social Theory tai **Burke, P.** (toim.), New Perspectives on Historical Writing.

2) Yksi seuraavista kokonaisuuksista: **Barraclough, G.**, Oman ajan historian suunta- viivoja sekä **Carr, E. H.**: Mitä historia on tai **Renvall, P.**, Nykyajan historiantutkimus.

3) Yksi seuraavista (ei aikaisemmin tentittyjä): **Ylikangas, H.**, Puukkojunkkarit tai **Ylikangas, H.**, Nuijasota tai **Ylikangas, H.**, Tie Tampereelle tai **Ylikangas, H.**, Körttiläiset tuomiolla tai **Heikkinen, A.**, Kirveskansan elämää tai **Heikkinen, A.**, Kirveskansan murros tai **Heikkinen, A.**, Kirveskansan kansakunta.

4) Kaksi seuraavista: **Le Roy Ladurie, E.**, Karnevaalit tai **Le Roy Ladurie, E.**, Montaillou tai **Foucault, M.**, Tarkkailla ja rangaista tai **Davis, N. Z.**: Pardon Tales and Their Tellers sekä The Return of Martin Guerre (tai sama suomeksi) tai **Levi, G.**, Aineeton perintö tai **Ginzburg, C.** Johtolankoja tai **Ginzburg, C.**, The Cheese and the Worms tai **Thompson, E. P.**, Herrojen valta ja rahvaan kulttuuri tai **Anderson, P.**, Lineages of the Absolutist State (sovittavin osin).

Oikeustaloustiede

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

1) **Friedman, David D.**: Law's Order. (2001) (344 s.)

2) **Posner Richard A.**, Economic Analysis of Law (1992 tai uudempi) (722 s.) tai **Cooter R. - Ulen T.**, Law and Economics (1996) (481 s.) ja **Dnes, A.W.**, The Economics of Law (1996) (200 s.).

3) Oikeustaloustieteellinen väitöskirja Suomesta mm. **Nystén-Haarala, Soili**, The long-term contract: contract law and contracting (1998) (325 s.), **Halme, L.**, Pankkisääntely ja valvonta (1999) (560 s.) tai **Kaisanlahti, T.**, Sidosryhmät ja riski pörssiyrityksissä (1999) - artikkeleinen (159 s. + 159 s.) tai **Määttä, K.**, Environmental Taxes (1997) (363 s.) tai **Timonen, P.**, Määräysvalta, hinta ja markkinavoima (1997) (359 s.).

Vaihtoehtoiset opintosuoritustavat: Tutkijan on mahdollista ottaa soveltuvin osin osaa oppiaineessa järjestettävään täydentävien opintojen opintokokonaisuuksiin, mikäli näitä opintoja ei sisälly aiempaan tutkintoon. Näistä ja muista vaihtoehtoisista suoritustavoista on sovittava erikseen.

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov)

1) **Varian, Hal R.**, Intermediate microeconomics: a modern approach (1996) (650 s.) tai vastaava teos.

2) **Miceli, Thomas J.**, Economics of the law (1997) (236 s.) tai **Mattei, Ugo**, Comparative law and economics (1997) (266 s.)

3) Artikkelikokoelma oikeustaloustieteen klassikoita.

Gary S. Becker, Crime and punishment: an economic approach. Journal of political economy (1968), s. 169-217. **Akerlof, George**, The market for lemons: qualitative uncertainty and the market mechanism, 84 Quarterly Journal of Economics (1970), s. 488-500. **Coase, Ronald**, The problem of social cost, The Journal of law & economics (1960), s. 1-44. **Louis Kaplaw - Steven Shavell**, Property rules versus liability rules: an economic analysis, Harvard law review (1996), s. 713-790.

4) Lisäksi laajuudeltaan noin 3 opintoviikon kokonaisuus opettajan kanssa sovittavaa kirjallisuutta, joka soveltuu tutkijan omaan tutkimusalueeseen.

Vaihtoehtoiset opintosuoritustavat: Tutkijan on mahdollista ottaa soveltuvin osin osaa oppiaineessa järjestettävään täydentävien opintojen opintokokonaisuuksiin, mikäli näitä opintoja ei sisälly aiempaan tutkintoon. Näistä ja muista vaihtoehtoisista suoritustavoista on sovittava erikseen.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari ja metodiopetus

Prof. **Matti Heimonen** johtaa oikeustaloustieteen jatkokoulutusseminaaria. Alkukokous, jossa päätetään mm. aikatauluista, pidetään syyslukukaudella ma 06.09. klo. 17-19 Vuorikatu 3a, 3. krs. sh 323. Seminaarin materiaalinhallintaan käytetään sähköpostia ja aikataulut ovat myös aineen verkkosivulla.

Prof. **Matti Heimonen** pitää kaikille tiedekunnan jatko-opiskelijoille suunnatun metodiseminaarin otsikolla ”Tehokkuus oikeusprinsiippinä” kevätlukukautena 2005 alkaen ma 24.01. klo. 16-18 sh 323 Vuorikatu 3a, 3. krs. ja maanantaisin 21.02.-04.04. sh 323 klo. 16-18 (28.03. ei tapaamista). Seminaarin laajuus on 2 opintoviikkoa ja sisältää opettajan alkuluennon (2h) ja tapaamisissa (12h) esiteltävät kirjalliset työt. Kirjallisessa työssä kukin osallistuja voi käsitellä omaa tutkimusaihettaan koskevia teemoja ja kysymyksiä. Kurssi kuuluu jatko-opintojen yleiseen osaan, mutta erikseen sovittaessa se voidaan lukea vaihtoehtoisesti oppiaineen omiin suorituksiin.

Oikeussosiologia

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

- 1) Yksi teos seuraavista: **Cotterrell, R.**, The Sociology of Law, **Luhmann, N.**, Sociological Theory of Law (saks. Rechtssoziologie), **Podgorecki, A. - Whelan, C.**, Sociological Approaches to Law.
- 2) **Aubert, V.**, Continuity and Development in Law and Society tai **Stjernquist, P. & Widerberg, K.**, Rätten i samhällsbyggandet.
- 3) **Fitzpatrick, P.**, The Mythology of Modern Law tai **Heiskala, R.** Toimintatapa ja rakenne
- 4) **Hawkins, K.**, Environment and Enforcement.
- 5) **Berger, P. & Luckmann, T.**, Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen ja Töttö, P., Pirallinen positivismi. Kysymyksiä laadulliselle tutkimukselle.
- 6) Kaksi teosta seuraavista: **Toivonen, Timo**, Empiirinen sosiaalitutkimus: filosofia ja metodologia (1999), **Alkula, T. & Pöntinen, S. & Ylöstalo, P.**, Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät (1994), **Patel, R. & Tebelius, U.**, Grundbok i forskningsmeto-

dik, **Alasuutari, P.**, Laadullinen tutkimus (3 p).

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov)

Tutkintovaatimuksista sovitaan erikseen aineen professorin kanssa. Tentittävän kirjallisuuden laajuus on n. 1950 sivua.

Kansainvälinen yksityisoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov) aineen vastaavan opettajan kanssa sovittava kirjallisuus, esimerkiksi seuraavista teoksista.

- 1) **Walamies, J.**, Kansainvälinen prorogatio sopimus (1988).
- 2) **Bogdan, M.**, Svensk internationell privat- och processrätt (1999).
- 3) **Kapteyn, P. J. G. - Verloren van Themaat, P.** Introduction to the Law of the European Communities (1998).

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov) aineen vastaavan opettajan kanssa sovittava kirjallisuus, esimerkiksi seuraavista teoksista

- 1) **Batiffol, H. - Lagarde, P.**, Droit international privé I-II (1981/83).
- 2) **Cheshire, G.C. - North, P.M.**, Private International Law (1987 tai uudempi).
- 3) **Keller, M., - Siehr, K.**, Allgemeine Lehren des internationalen privatrechts (1986).
- 4) **Rigaux, F.**, Droit international privé I (1977).
- 5) **Scoles, E.F. - Hay, P.**, Conflict of Laws (1982 tai myöhempi painos).
- 6) **Buure-Häggglund, K.**, Irtaimiin esineisiin kohdistuvat reaalivakuudet kansainvälisen yksityisoikeuden kannalta (1978).
- 7) **Esko, T.**, Lainvalinta ja kansainväliset työsuhteet (1985).

- 8) **Jokela, H.**, Irtaimen kaupasta kansainvälisen yksityisoikeuden kannalta (1960).
- 9) **Mattila, H.**, Les successions agricoles et la structure de la société. Une étude de droit comparé (1979).
- 10) **Sundström, G.O.Z.**, Om normkollision vid fartygs sammanstötning (1975).
- 11) **Walamies, J.**, Tuomioistuimen yleistoimivalta siviiliprosessissa (1982).
- 12) **Kurkela, M.**, Pankkitakaukset kansainvälisessä kaupassa (1993).
- 13) **Mikkola, T.**, Kansainvälinen avioliitto- ja jäämistöoikeus (2004).

Rikosoikeus

a) Kuulustelut

- (i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

Tutkintovaatimuksista on sovittava erikseen aineen professorin kanssa. Cum laude approbatur –tenti tai tenttejä(I, II) voidaan rikosoikeudessa suorittaa professorin kanssa sovittavalla tavalla joko kattavasti useamalta rikosoikeuden ja kriminaalitieteiden osa-alueilta tai keskittyen yhteen tai kahteen seuraavista erikoistumisalueista. Yhdessä cum laude approbatur –tentissä suoritettavan kirjallisuuden laajuus on n. 1250 - 1400 sivua, ja sen suorittamisesta vaihtoehtoisin tavoin (esimerkiksi LL.M.-diplomiohjelman asianomaisten kurssien yhteydessä) voi neuvotella professorin kanssa.

1) Rikoslainopin ulkomainen yleisesitys: esim. **Jareborg, N.**, Allmän kriminalrätt (2001) tai **Andenaes, J. - Matningsdal, M.**, Alminnelig trafferett (5.p. 2004)

2) Koti- tai ulkomainen rikosoikeusteoreettinen tai rikoslainopillinen teos (teokset): esim. **Backman, E.**, Oikeustiede yhteiskuntatieteenä (1992), **Fletcher, G.**, Basic Concepts of Criminal Law (1998), **Frände, D.**, Den straffrättsliga legalitetsprincipen (1989), **Koponen, P.**, Talousrikokset rikos- ja rikosprosessioikeuden yhtymäkohdassa (2004), **Kurenmaa, T.**, Sisäpiirintie-

don väärinkäyttö (2003), **Lahti, R. - Nuotio, K. (eds.)**, Criminal Law Theory in Transition - Strafrechtstheorie im Umbruch (1992), **Lappi-Seppälä, T.**, Rangaistuksen määräämisestä I. Teoria ja yleinen osa (1987), **Lernestedt, C.**, Kriminalisering (2003), **Nuotio, K.**, Teko, vaara, seuraus (1998), **Nuutila, A.-M.**, Rikosoikeudellinen huolimattomuus (1996), **Tapani, J.**, Petosliikesuhteessa (2004), **Tolvanen, M.**, Tielii-kennerikokset ja kriminaalipolitiikka (1999) tai **Wagner-Prenner, M.**, Syyntakeisuus ja mielenala (2000).

3) Kriminologinen teos (teokset): esim. **Alvesalo, A.**, The Dynamics of Economic Crime Control (2003), **Coleman, J.V.**, The Criminal Elite (2nd ed. 1989), **Downes, D. - Rock, P.**, Understanding Deviance (4 th ed. 2003), **Felson, M. - Clarke, R. V. (eds.)**, Business and Crime Prevention (1997), **Garland, D.**, Punishment and Modern Society (1990), **Lacey, N. (ed.)**, Criminal Justice (1994), **Garland, D.**, The Culture of Control (2001), **Garland, D. - Sparks, R.**, Criminology and Social Theory (2000), **Ruggiero, V. et al. (eds.)**, The New European Criminology (1998) tai **van Swaaningen, R.**, Critical Criminology (1997).

4) Kansainvälistä tai eurooppalaista rikosoikeutta käsittelevä teos (teokset): esim. **Asp, P.**, EG:s sanktionsrätt (1998), **Asp, P.**, EU & Straffrätten (2002), **Bassiouni, M.C.**, Introduction to International Criminal Law (2003), **Boot, M.**, Genocide, Crimes Against Humanity, War Crimes (2002), **Cassese, A.**, International Criminal Law (2003), **Corstens, G.-Pradel, J.**, European Criminal Law (2002), **Delmas-Marty, M. - Vervaele, J.A.E. (eds.)**, The Implementation of the Corpus Iuris in the Member States, I (2000), **Harding, C. et al. (eds.)**, Criminal Justice in Europe (1995), **Kittichaisaree, K.**, International Criminal Law (2001), **Peers, S.**, EU Justice and Home Affairs Law (2000), **Ratner, S.R.- Abrams, J.S.**, Accountability for Human Rights Atrocities in International Law (2.p. 2001), **Schabas, W.A.**, An

Introduction to the International Criminal Court (2. p. 2004), **Stessens, G.**, Money Laundering (2000), **Triffterer, O. (ed)**, Com-

mentary on the Rome Statute of the International Criminal Court (1999) tai **White, S.**, Protection of the Financial Interests of the European Communities (1998).

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov)

Tutkintovaatimuksista on sovittava erikseen aineen professorin kanssa. Tentittävän kirjallisuuden laajuus on n. 1700 - 1950 sivua, ja sen tulisi professorin kanssa sovittavalla tavalla yleensä koskea vähintään kahta seuraavista rikosoikeuden ja kriminaalitieteiden osa-alueista.

1) Ulkomainen rikosoikeuden yleisesitys kokonaan tai sovittavin osin: esim. **Ashworth, A.**, Principles of Criminal Law (4 th ed.2003), **Fletcher, G.**, Rethinking Criminal Law (1978), **Kühl, K.**, Strafrecht. Allgemeiner Teil (4. Aufl. 2002), **Pradel, J.**, Droit pénal comparé (2 e éd. 2002) tai **Roxin, C.**, Strafrecht. Allgemeiner Teil I (3.p. 1997) tai **Simester, A.P. – Sullivan, G.R.**, Criminal Theory and Doctrine (2nd ed. 2003).

2) Rikosoikeusteoreettinen teos (teokset): jokin edellä rikosoikeuden cum laude approbatur –tentin vastaavassa kohdassa mainituista vieraskielisistä teoksista (jollei niitä ole jo aiemmin suoritettu) tai esim. **Duff, A. et al. (eds.)**, Penal Theory and Practice (1994), **Duff, A. (ed.)**, Philosophy and the Criminal Law (1998), **Duff, A.**, Punishment, Communication and Community (2000), **Eser, A. et al. (Hrsg.)**, Die deutsche Strafrechtswissenschaft vor der Jahrtausendwende (2000), **Lacey, N.**, State Punishment (1988), **Norrie, A.**, Crime, Reason and History (1993), **Norrie, A.**, Punishment, Responsibility and Justice (2000), **Robinson, P. H.**, Structure and Function in Criminal Law (1997) tai **Shute, S. – Simester, A.P. (eds.)**, Criminal Law and Theory. Doctrines of the General Part (2002).

3) Kriminologinen teos (teokset): esim. jokin edellä rikosoikeuden cum laude approbatur –tentin vastaavassa kohdassa mainituista vieraskielisistä teoksista (jollei sitä ole jo aiemmin suoritettu)

4) Kansainvälistä ja/tai eurooppalaista rikosoikeutta käsittelevä teos (teokset): esim. jokin edellä rikosoikeuden cum laude approbatur –tentin vastaavassa kohdassa mainituista teoksista (jollei sitä ole jo aiemmin suoritettu).

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Pekka Koskinen**, prof. **Raimo Lahti** ja prof. **Martti Majanen** johtavat rikosoikeuden tutkijaseminaaria. Kokouksista ilmoitetaan erikseen.

Prosessioikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

1) Kolme seuraavista teoksista: **Ekelöf, P. O.**, **Edelstam, H.**, Rättegång I (8. p. 2002), **Ekelöf, P. O.**, Rättegång II (8. p. 1996), **Ekelöf, P. O. - Bylund, T. - Boman, R.**, Rättegång III (6. p. 1994), **Ekelöf, P. O.**, **Boman, R.**, Rättegång IV (6. p. 1992), tai näiden sijasta yksinään **Lindell, B.**, Civilprocessen (2 p. 2003).

2) **Ekelöf, P.O. - Edelstam H. - Boman R.**, Rättegång V (1998), **Welamson, L.**, Rättegång VI (3. p. 1994).

3) Jokin seuraavista teoksista: **Ashworth, A.**, The Criminal Process (1994), **Jauering, O.**, Zivilprozessrecht (24.p. 1993 tai uudempi), **Roxin, C.**, Strafverfahrensrecht (1983 tai uudempi painos), **Martin, J.**, English Legal System (2000).

4) Jokin seuraavista teoksista: **Havansi, E.**, Uusi turvaamistoimilainsäädäntö selityksi-neen (2.p. 1994), **Koulu, R.**, Täytäntöönpano Luganon ja Brysselin sopimuksen perusteella (1996), **Koulu, R.**, Konkurssi Euroopan unionissa (2000), **Gregow, T.**, Ut-sökningsrätt (3.p. 1996), **Welamson, L.**, Konkurs (9. p. 1997), **Norrgård, M.**, Inter-

imistiska förbud i immaterialrätten (2002) tai jokin muu vastaava erityisteos kuulustelijan suostumuksin.

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov)

Sopimuksen mukaan kolme tai neljä teosta, vähintään yksi kustakin ryhmästä 1-3.

1) **Cappeletti, M.**, The Judicial Process in Comparative Perspective (1989), **Bayles, M.**, Procedural Justice (1991), **Hellmann, U.**, Strafprozessrecht (1998), **Jauernig, O.**, Zivilprozessrecht (24. p. 1993 tai uudempi), **Stavros, S.**, The Guarantees for Accused Persons Under Article 6 of the European Convention on Human Rights (1993), **Clermont, K.M.**, Civil Procedure (3. p. 1991), **White, R.**, The English Legal System in Action (3.p. 1999), **Zuckerman, A.A.S.**, Civil Justice in Crisis, **Ingman, T.**, English Legal Process (9. p. 2002), s. 1-112, 143-147, 155-233, 265-313 ja 384-504, tai jokin muu vastaava yleisesitys kuulustelijan suostumuksin.

2) **Gomard, B.**, Civilprocessen (1995), **Lindell, B.**, Processuell preklusion (1993), **Diesen, C.**, Utevarohandläggning och bevisprövning i brottmål (1993), **Andenaes, J.**, Norsk straffeprocess I-II (2000), **Hov, J.**, Rettergang i sivile saker (2. p. 1994), **Edelstam, H.**, Sakkunningsbevis (1991), **Gammeltoft-Hansen, H.**, Straffeprocessuelle tvangsindgreb (1981), **Lindblom, P.H.**, Processhinder (1974), **Lindell, B.**, Sakfrågor och rättsfrågor (1987), **Smith, E.**, Vidnebeviset (1986), **Tiby, E.**, Domarjäv (1993), **Zahle, H.**, Om det juridiske bevis (1976), **Zahle, H.**, Udeblivelsesdomme (1983), **Westberg, P.**, Domstols officialprövning (1988), **Bergholtz, G.**, Ratio et auctoritas. Ett komparativsrättsligt bidrag till frågan om domstolsmotiveringens betydelse främst i tvistemål (1988) tai **Andersson, T.**, Rättsskyddsprincipen (1997), **Lundqvist, U.**, Bevisförbud (1998), **Edelstam, H.**, Offentlighet och sekretess i rättegång: principen om förhandlingsoffentlighet (2001), **Ebervall, L.**, Försvarens roll (2002), **Robber-**

stad, A., Mellom tvekamp og inkvisisjon: Straffeprosessens grunnstruktur belyst ved fornaermedes stilling (1999) tai jokin muu vastaava pohjoismainen monografia kuulustelijan suostumuksin.

3) **Hormia, L.**, Todistamiskiellosta rikosprosessissa I (1978) ja II (1979), **Lappalainen, J.**, Vahingonkorvausvaatimuksesta rikosjutussa (1986), **Jonkka, J.**, Syytekytnys (1991), **Niemi-Kiesiläinen, J.**, Luonnollisen henkilön velkavastuu insolvenssioikeudessa (1995), **Laukkanen, S.**, Tuomarin rooli (1995), sopimuksen mukaiset osiot trilogiasta **Koulu, R.**, Yrityssaneerausmenettelyn aloittaminen (1994), Saneerausohjelman vahvistaminen (1995) ja Saneerausohjelman toteuttaminen (1998) tai **Jääskeläinen, P.**, Syyttäjä tuomarina (1997) tai **Koulu, R.**, Muutoksenhaku ulosotossa (1997) tai **Leppänen, T.**, Riita-asian valmistelu todistusaineiston osalta (1998) tai **Koulu, R.**, Palautus- ja korvausvastuu konkurssitakaisinsaannissa (1999) tai **Pohjonen, S. (toim.)**, Sovittelu ja muut vaihtoehtoiset konfliktinratkaisumenetelmät (2001) tai **Pölönen, P.**, Henkilötodistelu rikosprosessissa (2003) tai **Virolainen, J. -Martikainen, P.**, Pro et contra (2003) tai **Huovila, M.**, Periaatteet ja perustelut (2003) tai **Ervasti, K.**, Käräjäoikeuksien sovintomenettely (2004).

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Juha Lappalaisen** johtama tutkijaseminaari kokoontuu lukuvuoden aikana vanhaan tapaan erikseen ilmoitettavina ajankohdina.

Valtiosääntöoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

1) **Pellonpää, M.**, Euroopan ihmisoikeus-sopimus (3. painos 2000).

2) **Merrils J.G. & Robertson**, Human rights in Europe: a study of the European Convention on Human Rights, 4.th edition (2001) tai **Lauren, Paul Gordon**, The Evolution of International Human Rights 1998 tai vastaava professorin kanssa sovittava teos.

3) **Banting, K. & Simeon R.**, The Politics of Constitutional Change in Industrial Nations (1985) tai **Parenthaler, P.**, Allgemeine Staatslehre und Verfassungslehre (1986), professorin kanssa sovittavin osin tai **Rousseau, D.**, Droit du contentieux constitutionnel (1993).

4) Professorin määräyksen mukaan yksi tai kaksi seuraavista monografioista, esim. **Hidén, M.**, Eduskunnan oikeusasiamies, **Hidén, M.**, Säädosvalvonta Suomessa I. Eduskuntalait, **Jyränki, A.**, Sotavoiman ylin päällikkyyks, **Jyränki, A.**, Lakien laki, **Kaira, K.**, Valtiosopimusten tekemisestä ja voimaansaattamisesta Suomen oikeuden mukaan, **Kastari, P.**, Eduskunnan hajoitus Suomen oikeuden mukaan, **Laakso, S.**, Hallituksen muodostaminen Suomessa, **Länsineva, Pekka:** Perusoikeudet ja varallisuussuhteet, **Meres-Wuori, O.**, Toimivaltasuhteet kansainvälisiä sopimuksia tehtäessä, **Myllymäki, A.**: Julkistalouden valvonta, **Nieminen, L.**, Perusoikeuksien emansipatoriset mahdollisuudet?, **Nieminen, L.**, Perheen ja työn yhteensovittaminen, **Riepula, E.**, Eduskunnan perustuslakivaliokunta perustuslaki- en tulkitsijana, **Saraviita, L.**, Kansainvälisen järjestön perussäännön hyväksyminen ja voimaan saattaminen Suomessa, **Scheinin, M.**, Ihmisoikeudet Suomen oikeudessa, **Sipponen, K.**, Lainsäädäntövallan delegoiminen, **Tuori, K.**, Valtionhallinnon sivuelinorganisaatiosta 1 tai 2, **Vesanen, T.**, Valtiontaloutta koskevat eduskunnan ratkaisut ja hallituksen toimivalta, **Viljanen Veli-Pekka:** Perusoikeuksien rajoitusedellytykset.

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov)

1) **Kelsen, H.**, General Theory of Law and State (1945 tai myöhempi painos) tai **sama**, Allgemeine Staatslehre (1925 tai myöhempi painos).

2) **Andenaes, J.**, Statsforfatningen i Norge (1990) tai **Zahle, H.**: Dansk forfatningsret 1-3 (1989).

3) Yksi teos kustakin ryhmästä:

(a) **Häfelin & Haller**, Schweizerisches Bundesstaatsrecht (1988), **Grewe, C. & Fabri, H.**: Droits constitutionnels européens (1995), **Loveland, I.**, Constitutional Law (1996), **Nergelius, J.**, Konstitutionellt rättighetskydd. Svensk rätt i ett komparativt perspektiv (1996), **Wade & Bradley**, Constitutional and administrative law (1993), professorin kanssa sovittavin osin, **Tribe, L.**, American Constitutional Law (1988), professorin kanssa sovittavin osin, **Stein, E.**, Staatsrecht (1991).

(b) **Alexy, R.**, Theorie der Grundrechte (1986), **Alston, P. (ed.)**, The United Nations and Human Rights (1992), **Nowak, M.**, U.N. Covenant on Civil and Political Rights (1993), **Eide, A. & Krause, C. & Rosas, A. (ed.)**, Economic, Social and Cultural Rights (1995) tai vastaava professorin kanssa sovittava teos.

(c) **van Dijk, P. - van Hoof, G.J.H.**, Theory and Practice of the European Convention on Human Rights (1990 tai 1994), **Frowein, J. - Peukert, W.**, Europäische Menschenrechtskonvention (1985), **Cohen-Jonathan, G.**, La Convention Europeenne des Droits de l'Homme (1989 tai uudempi painos), **Lorenzen, P.**, Den Europeiske Menneskeretskonvention (1994).

b) Aineiden jatkokoulutusseminaarit

Professori **Mikael Hidén** johtaa yhdessä professori **Olli Mäenpään** ja professori **Tuomas Ojasen** kanssa eurooppaoikeuden, hallinto-oikeuden ja valtiosääntöoikeuden yhteistä jatkokoulutusseminaaria. Tarkempi ajankohta ilmoitetaan myöhemmin.

Kansainvälinen oikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

1) **Brownlie, Ian**, Principles of Public International Law, 5. painos (Oxford University Press, 1998) tai 6. painos (Oxford University Press 2003);

2) yksi seuraavista teoksista:

Charlesworth, Hilary & Chinkin, Christine, The boundaries of international law: a feminist analysis (Manchester, MUP 2000);

Chayes, Abram & Handler Chayes, Antonia, The new sovereignty: compliance with international regulatory instruments (Cambridge MA, Harvard UP 1995);

Chimni, B.S., International law and world order: a critique of contemporary approaches (New Delhi, SAGE 1993);

Koskenniemi, Martti, From Apology to Utopia: the structure of international legal argument (Helsinki, Finnish Lawyers' Publishing Co. 1989)

3) yksi seuraavista teoksista:

Amerasinghe, C. F., Principles of the Institutional Law of International Organizations (Cambridge University Press 1996);

Aro, Miia & Petman, Jarna, Voimankäytön oikeuttaminen ja sotilaallisten järjestelmien muutokset Euroopassa ja Suomessa (Erik Castrén - instituutti/HY 1999);

Birnie, Patricia & Boyle, Alan, International Law and the Environment, 2. painos (Oxford University Press 2002);

Cassese, Antonio, International Criminal Law (Oxford University Press 2003);

Chinkin, C., Third Parties in International Law (Oxford University Press 1993);

Falk, Richard A., Human Rights Horizons: The Pursuit of Justice in a Globalizing World (Routledge 2000);

Klabbers, Jan, The concept of treaty in international law (The Hague, Kluwer 1996);

Korhonen, Outi & Gras, Jutta, International post-conflict governance (Erik Castrén -instituutti/HY 2001);

Marks, Susan, The Riddle of All Constitutions. International Law, Democracy and the Critique of Ideology (Oxford University Press 2000);

Roth, Brad R., Governmental Illegitimacy in International Law (Oxford, Clarendon Press 1999);

Trebilcock, Michael & Howse, Robert, Regulation of International Trade, 2. painos (Routledge 1999)

Kohtien 1, 2 ja 3 teosten yhteisen sivumäärän tulee olla vähintään 1 400 sivua. (Sivumäärää laskettaessa ei oteta huomioon hakemistoa, sisällysluetteloa tai liitesivuja.)

HUOM! TENTTIÄ EI SAA JAKAA.

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov)

Seuraavista teoksista neljä tai useampia siten, että teosten yhteinen sivumäärä on n. 1 750 sivua.

Allott, Philip, Eunomia: New Order for a New World (1990 tai uudempi painos),

Bartelson, Jens, A Genealogy of Sovereignty (1995),

Carr, E.H., The Twenty Years' Crisis 1919-1939 (1939),

Carty, Anthony, The Decay of International Law (1986),

Der Derian, James, On Diplomacy: A Genealogy of Western Estrangement (1987),

Kelsen, Hans, Principles of International Law (1. painos 1952, 2. painos 1966),

Kennedy, David, International Legal Structures (1987),

Knop, Karen, Diversity and Self-Determination in International Law, (Cambridge University Press 2002);

Korhonen, Outi, International Law Situated (Kluwer 2000)

Koskenniemi, Martti, The Gentle Civilizer of Nations: The Rise and Fall of International Law 1870 - 1960 (Cambridge University Press 2002);

Kratochwil, Friedrich, Rules, Norms and Decisions: On the Conditions of Practical and Legal Reasoning in International Relations and Domestic Affairs (1989),

Lauterpacht, Hersch, The Function of Law in the International Community

(1966 tai muu painos), **Lauterpacht, Hersch**, *The Development of International Law by the International Court* (1958 tai muu painos), **Morgenthau, Hans**, *Politics among Nations* (toinen tai myöhäisempi painos), **Nardin, Terry**, *Law, Morality and the Relations of States* (1983), **Onuf, Nicholas G.**, *World of Our Making: Rules and Rule in Social Theory and International Relations* (1989), **Rajagopal, Balakrishnan**, *International Law from Below. Development, Social Movements and Third World Resistance* (Cambridge University Press 2003); **Riles, Annelise**, *The Network Inside Out* (Ann Arbor, MI, University of Michigan Press 2000); **Rittich, Kerry**, *Recharacterizing Restructuring. Law Distribution and Gender in Market Reform* (Kluwer Law International 2002); **Walzer, Michael**, *Just and Unjust Wars* (1977 tai uudempi painos)

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Professori **Martti Koskeniemi** johtaa kansainvälisen oikeuden jatkokoulutusseminaaria. Kokouksista ilmoitetaan erikseen.

Hallinto-oikeus

Vastuuolettaja: professori **Timo Konstari**

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

- 1) **Strömberg, H.**, *Allmän förvaltningsrätt* (2000) tai **Eckhoff, T. ja Smith, E.**, *Forvaltningsrett* (1997), tai **Graver, H-P**, *Alminnelig forvaltningsrett* (1999) tai jokin muu kuulustelijan kanssa sovittu kattava pohjoismainen hallinto-oikeuden yleisesitys
- 2) **Ragnemalm, H.**, *Förvaltningsprocessrättens grunder* (1992) tai **Graver, H-P.**, *Forvaltningsprosessen* (1996).
- 3) **Laakso, S.**, *Oikeudellisesta sääntelystä ja päätöksenteosta* (1990).

4) Kaksi tai kolme kuulustelijan kanssa erikseen sovittavaa monografiaa, esim. **Hallberg, P.**, *Hallinto-oikeudellisen valituksen käyttöalasta* (1978), **Hallberg, P.**, *Ylimääräinen muutoksenhaku hallinnossa* (1986), **Huhtanen, R.**, *Toimeentulotuen myöntäminen* (1994), **Konstari, T.**, *Virkamiehen ilmaisuvapaus* (1986), **Mäenpää, O.**, *Hallintolupa* (1992), **Mäenpää, O.**, *Hallintosopimus* (1989), **Niemivuo, M.**, *Valtio ja kunnallinen itsehallinto* (1991), **Saloheimo, J.**, *Hallintopakosta työsuojelun valvonnassa* (1987), **Rosas, A.**, *Förvaltningsklagan* (1980), **Suviranta, O.**, *Virkamiehen ratkaisutoiminta ja Euroopan yhteisön oikeus* (1996), **Syrjänen, O.**, *Harkintavalta kaavoituksessa ja rakentamisessa* (1999), **Tuori, K.**, *Valtionhallinnon sivuelinorganisaatiosta 2* (1983), s. 1-36 ja 389-668, **Van Aerschoot, P.**, *Köyhät ja laki* (1996), **Ronsholdt, S.**, *Forvaltningsret* (2001), **Lehtonen, L.**, *Potilaan yksityisyyden suoja* (2001), **Halila, L.**, *Hallintolainkäyttömenettelyn oikeusturvatakeista* (2000).

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov)

- 1) **Tiihonen, S.**, *Hallitusvalta* (1990) tai **Tyynilä, M.**, *Senaatti* (1992).
- 2) Kuulustelijan kanssa sovittava muu kuin pohjoismainen laaja hallinto-oikeuden yleisesitys. esim. **Craig, P. P.**, *Administrative Law* (1999) tai uudempi tai **Faber, H.**, *Verwaltungsrecht* tai **Rivero, J.**, *Droit administratif*.
- 3) Kuulustelijan kanssa sovittava hallintotieteen yleisesitys, esim. **Pierson, C.**, *Beyond the Welfare State?* (1998) tai **Smith, B.C.**, *Bureaucracy and Political Power*.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Timo Konstari** johtaa hallinto-oikeuden jatkokoulutusseminaaria. Kokouksista ilmoitetaan erikseen.

Osallistumisesta seminaariin annetaan 2 pistettä, alustuksesta tai muusta valmistellusta puheenvuorosta 5-10 p. Pisteet merkitään tiedekunnan kansliasta tai jatkokoulutuskoor-

dinaattorilta saatavaan pisteseurantalomakeseen. Pisteet rekisteröidään vasta silloin kun koko tarvittava määrä (50 tai 100 - ks. opinto-opas, kohta Jakokoulutusseminaarit) on koossa. Rekisteröinnistä vastaa työn ohjaaja.

Finanssioikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (5 ov)

1) Verotuksen historiasta seuraavat artikkelit: **Myöhänen, S.**, Verotus 5/2001 ja 3/2002 sekä **Tikka, K. S.**, Verotus 5/1990 ja 5/2000.

2) **Äimä, K.**, EY-oikeuden vaikutukset välittömään verotukseen, 2003.

3) **Niskakangas H.** et al, Verouudistus 2005; WSOY 2004.

4) Teoksesta **Festschrift till Edward Andersson**, 2003, Juridiska Föreningen, seuraavat artikkelit: Aalto, Immonen, Linnakangas, Lodin, Mattila, Mattsson, Mutén, Penttilä, Puronen, Rynnänen, Sevón, Silfverberg, Tikka, Wikström ja Wiman

5) **Rohatgi, R.**, Basic International Taxation, Kluwer 2002.

(ii) Laudatur –arvosana (7 ov)

1) **Tikka, K.S.**, Veron minimoinnista (1972) tai **Linnakangas, E.**, Urheilu ja verotus (1984) tai **Mattila, P.K.**, Varojen arvostaminen perintö- ja lahjaverotuksessa (1984) tai **Niskakangas, H.**, Rojalitit ja palvelumaksut kansainvälisessä vero-oikeudessa (1983) tai **Pikkujämsä, M.**, Oikeusperiaatteet ja arvonlisäverotus kiinteistöalalla (2001) tai **Puronen, P.**, Lahjaverotuksen ala (1990) tai **Viherkenttä, T.**, Tax Incentives in Developing Countries and International Taxation (1991) tai **Vapaavuori, A.**, Suomeen suuntautuvien portfoliosijoitusten verokohtelu (1991) tai **Mannio, L.**, Maatilan kaupan verotus (1993) tai **Kukkonen,**

M., Osakeyhtiön myynnin verotus (1994) tai **Rehbinder, M.**, Personbolag i beskattningen (1995), **Rynnänen, O.**, Förtäckt dividend i beskattningen (1996) tai Bevisning i inkomstbeskattningen (2000) tai **Määttä, K.**, Environmental taxes (1997) tai **Juanto, L.**, Valmisteverotus (1998) tai **Juusela, J.**, Kansainväliset sijoitukset ja verotuksen tehokkuus (1999) tai **Ossa, J.**, Vapaaehtoisten eläkevakuutusten verokohtelu (1999) tai **Helminen, M.**, The Dividend Concept in International Tax Law: Dividend Payments between Corporate Entities (1999) tai **Räbinä, T.**, Vastikkeeton saanto ja luovutusvoiton verotus 2001 tai **Lindgren, J.**, Osakeyhtiön sukupolvenvaihdon verotus (2001) tai **Kontkanen, E.**, Pankin verotus (2002) tai **Ranta-Lassila, H.**, Konsernit ja verotuksen neutraalisuus (2002) tai **Rother, E.**, Eurooppaoikeus ja arvonlisäverotus (2003), **Soikkeli, L.**, Luottamuksensuoja verotuksessa (2003), **Lohiniva-Kerkelä, M.**, Verosalaisuus: yksityisyyden ja luottamuksellisen liiketoimintatiedon suoja verotuksessa (2003).

2) Model Tax Convention on Income and on Capital, OECD 2003 ja Siirtohinnoitteluperiaatteet monikansallisia yrityksiä ja verohallintoa varten (OECD, suom. 1997) ja **Andersson, E. - Mattsson, N. - Michelsen, A. - Zimmer, Fr.**, Det nordiska skatteavtalet med kommentarer (2. p. 1991).

3) Jokin erikseen sovittava yleisesitys kansainvälisestä vero-oikeudesta, jonkin vieraan maan verojärjestelmästä tai verotuksen harmonisoinnista, kuten **Rohatgi R.**, Basic International Taxation (2002), **Jacobs, O.**, Internationale Unternehmensbesteuerung (5. p. 2002), **Tipke, K.- Lang J.**, Steuerrecht (17. p. 2002), **McDaniel, P.R. - Ault, H.J.**, Introduction to United States International Taxation (1998), tai **Terra, B -Wattel, P.**, European Tax Law (3.p. 2001), **Van Thiel, S.**, Free Movement of Persons and Income Tax Law (2002), **Shipwright, A. - Keeling, E.**, Textbook on Revenue Law (1997), tai **Thuronyi, V.**, Comparative Tax Law (2003).

4) Perehtyminen johonkin vero-oikeuden erityisalaan yhden tai useamman erikseen sovittavan teoksen avulla, kuten (a) tuloverotus: **Ault**, H. J., *Comparative Income Taxation* (1997); (b) perintö- ja lahjaverotus: **Silfverberg**, C., *Gävobeskattningen i nordiskt perspektiv* (1992) ja **Hayton**, D.J. - **Tiley**, J., *Capital Transfer Tax*; (c) arvonlisäverotus: **Melz**, P., *Mervärdeskatten* (1990), tai **Völkel**, D. - **Karg**, H., *Umsatzsteuer* (8.p 1997); (d) veropolitiikka: **Slemrod**, J., (ed.), *Tax Policy in the Real World* (1999) tai **Cnossen**, S., (ed.) *Taxing Capital Income in the European Union* (2000) tai **Doernberg**, R. - **Hinneken** L. - **Hellerstein** W. - **Jinyan** L., *Electronic Commerce and Multijurisdictional Taxation* (2001).

Tutkintovaatimuksista on aina erikseen sovittava, ja yllä mainittujen teosten sijasta voidaan lukea muita teoksia. Finanssihallinto-oikeutta tenttivien on sovittava erikseen kirjallisuus kokonaisuudessaan.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Kari S. Tikan** johtama tutkijaseminaari kokoontuu sl ja kl osanottajien kanssa sovittavan ohjelman mukaisesti.

Lääkintä- ja bio-oikeus

Aineen jatko-opetuksesta vastannut professori **Raimo Lahti** toimii lukuvuoden 2004-2005 Suomen Akatemian rahoittamana vartuneena tutkijana.

Hän on tavattavissa erikseen sovittavan mukaan . Yhteydenotot ensisijaisesti sähköpostitse (Raimo.Lahti@helsinki.fi) .

Naisoikeus

Naisoikeuden jatkokoulutustilaisuuksista ilmoitetaan erikseen.

Urheiluoikeus

a) Kuulustelut (sovitaan erikseen opettajan kanssa).

b) Aineen jatkokoulutusseminaari
Prof. Heikki Halila johtaa urheiluoikeuden tutkijaseminaaria. Ensimmäinen kokoontuminen on 20.9. klo 18 yksityisoikeuden laitoksen seminaarisalissa.

